

XIV. ÉVF. * SZAM 9
Cinj—Kolozsvár, 1931
január 13 Kedd
5691 ÉV Tebeth 24

As Uj Kelet az egyetemes
és bánsági zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnymóását csak
forrás megjelölésével engedélyez-
jük.
Kéziratokat nem küldünk vissza
megőrzésükre nem vállalkozunk

Taxa post
platite in nu
No. 22471

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Európai közúti közlekedést!

Vannak lokálpatrióták, akik szívesen hangoztatják Erdély fővárosának, Kolozsvárnak kincses voltát. Kínesei ugyan már régen ninesenek ennek a kétségenkívül nagyvárossá fejlődött metropolisnak, amely az impériumváltóztatás előtt is már azzal tüntette ki magát, hogy lehetőleg elzárkózott a modern technika vívmányainak felhasználásától, úgy építkezésben, mint közlekedési vívmányaiban. Kolozsváron, a mindenkor városi tanácsok érthetetlen konzervatívizmusa következtében nem építettek villamosvasutat, a villamos centrálét nem egy nagyváros igényeihez mérten szerelték fel s a többi erdélyi városok mögött Kolozsvár, a főváros, városrendészeti szempontból is meg lehetőségen elmaradt.

Néhány évvel ezelőtt, amikor Kolozsvár városi közlekedése már teljesen tarthatatlan volt a város forgalmának fejlődéséhez viszonyítva, végre akadt néhány vállalkozó, akik néhány autóbussznak csufolt motoros hadályt állítottak be s a főbb útvonalakon ezáltal teremtetek meg Kolozsvár „közúti” közlekedését. Ez a közlekedés milyen vakmerően drága, épolyan tarthatatlan volt s tarthatatlan közlekedési viszonyokat jelent ma is. Az autóbusszok, melyek Kolozsvár távoli pontjait kötik össze egymással, a közlekedési anarchia valóságos iskolapéldái s emellett a viteldiakkal egyenes arányban egyáltalában nem álló kényelmetlenséggel, a közönség igényeivel való klasszikus nemtörődömséggel vannak „felszerelve”. A kocsik nemesak rozzantak, nemesak piszkosak, hanem ezenfelül a kocsikat kísérő személyzet gorbomba, ideges, követelőző s sok esetben kimondottan agresszív.

Bécsben hét lejnek megfelelő viteldi díjért órák hosszat utazhat ragyogó tisztaságú villamosokban az utas, a kalauzok mindenki szívélyesen utba igazítanak s a legtávolibb pontokra is a lehetőségig leggyorsabb tempóban szállítják el a közúti kocsikat igénybevevő közönséget. Ezzel szemben Kolozsváron, ahol világvárosi értelemben véve ninesenek is nagy távolságok, ha valaki a pályaudvarról például az Operáig akar eljutni, akkor nyugodtan számolhat azzal, hogy a főtéren hosszabb ideig kell várakoznia, mint amennyi idő alatt egy konflis az egész utat megtenné. A kolozsvári autóbussz-közlekedés nem ismer rendszeres menetrendet, utasainak azonban annál több esetben van része autóbussz-balesetekben. Már pedig minden városi közlekedésnek csak annyiban van értelme és értéke, ha a kevésbé tehető lakosságot alacsony viteldi mellett a lehető leggyorsabban szállítja oda, ahová gyorsan elérkezni akar. Az a keserű vicc, hogy aki siet, az nem ül autóbusszra: Kolozsváron szomorú realitás lett.

Kolozsvár új városi tanácsa elhatározta, hogy végre rendet terem az autóbusszok elviselhetetlen anarchiájában és a közönség igényeit semmi tekintetben ki nem elégítő közlekedési rendszerében. Ez az elhatározás a tizenkettedik órában jött, mert hiszen ma már Kolozsváron nines olyan, a közúti közlekedés igénybevételére kényszerült ember, aki ne kívánná a városi közlekedés modernizálását, nyugati szisztémára való beállítását. De eltekintve a közönség igényeitől: városépítészeti és városrendészeti szempontból is elengedhetetlen szükség, hogy az Erdély tényleges fővárosává és ténylegesen nagyvárossá fejlődött Kolozsvár uccáiról eltűnjenek azok a trageások, amelyeket minden idegen, aki Kolozsvárra téved, csak fejcsóválással s ha szelidebb temperamen-

tumu ember, némi kesernyés humorral vesz tudomásul.

A város részéről nemesak morális kötelesség jóvátenni azokat a hibákat, melyek egy haladásképtelen multból Kolozsvár közlekedési viszonyai tekintetében reamaradtak, hanem üzleti befektetés szempontjából is elsőrangú érdek, hogy Kolozsvár közúti közlekedése szisztematikus, európai nivóju, a közön-

ség igényeit messzemenően kielégítő legyen. Ebben az esetben a közúti közlekedés a lehető legrövidebb időn belül amortizálni fogja a befektetett tőkét s állandó, szinte viharálló jövedelmi forrásává lesz Kolozsvár városának, melynek mai zilált pénzügyi viszonyai között nagyon is szüksége van arra, hogy egy állandó, a viszonyok alakulásától bizonyos mértékig függetlenített jöve-

delmi forrása legyen. Ezt pedig semmi sem biztosíthatja jobban, mint egy, a legszélesebb néprétegek igényeit kielégítő közúti közlekedés, amely a legtávolibb uccákat is szisztematikusán köti össze a város belső területeivel és forgalmi centrumaival. Minél előbb és minél európaibb formában várjuk tehát az autóbussz-közlekedés radikális megoldását!

A Banca Naționala nem szállítja le a visszleszámitolási kamatlábat

A bukaresti pénzpiacon kamatellenes törvény nélkül is lemorzsolódik a kamat a súlyos hitelkrízis miatt

A bankok a kamatellenes törvény ellen foglalnak állást. Mivel indokolja az igazságügyminiszter a kamat szabályozásáról szóló törvényjavaslatot

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamatellenes törvényjavaslat megszavazása óta egyre gyakrabban merült fel az a hír, hogy a Banca Naționala le fogja szállítani a visszleszámitolási kamatlábat, hogy így a bankkamat lemorzsolódását elősegítse. Az elmúlt héten bukaresti bankkörökben egész komoly formában kolportálták azt a hírt, hogy a jegybank vasárnap esti igazgatósági ülése ki fogja mondani a bankráta leszállítását és ezért érthető érdeklődéssel várták az igazgatótanács ülését.

Az ülést tegnap este meg is tartotta a Banca Naționala igazgatósága, amelyen foglalkoztak is a visszleszámitolási kamat leszállításának kérdésével, de

azt a határozatot hozták, hogy nem tartják még alkalmasnak az időpontot a bankráta leszállítására.

Ugyanakkor, amikor a Banca Naționala a jelenlegi visszleszámitolási kamat indexszámának változatlan fenntartása mellett döntött, a bukaresti pénzpiacon a bankkamat váratlanul esni kezdett és a kamatláb további lemorzsolódása várható. Ma a legtöbb nagy bukaresti bank 14–16 százalékos kamattal dolgozik. A kamat esikénese részben a pénzügyi piac stagnálásával magyarázható, de tagadhatatlan, hogy a kamat esikénese a pénzügyi piac normalizálását is jelenti.

A kamat esikénésével kapcsolatban bukaresti pénzügyi körökben rendkívül élénken tárgyalják a kamatellenes törvényjavaslatot. Az Argus mai számában megszólaltatja egyik nagy bukaresti pénzügyi vezérigazgatóját, aki az alábbi érdekes nyilatkozatot tette a megszavazásra váró kamatellenes törvénytervezetről:

— A kamat törvényhozási uton való szabályozása alapjában véve elhibázott dolog. Valahogyan hasonlít ahhoz, mintha egy orvos megparancsolná egy betegnek, akinek 39 fokos láza van, hogy csak 32 fokos láza legyen.

A kamat emelkedése a gazdasági helyzetnek a következménye. Ez a jelenség eltűnne, ha a gazdasági helyzet megváltozna. Ebből a szempontból vizsgálva tehát a dolgot, nyilvánvaló, hogy a törvényhozási uton való kamatszabályozás elhibázott gondolat. A kamarába betervezett kamatellenes törvénytervezet a magánkamatot a bankráta plus 6, plus 3 percentben állapítja meg, ami összesen 18 százalékos tesz ki. Ilyen magas kamat Bukarestben egyáltalában nem is létezik. Vidéken természetesen egé-

szen más a helyzet. Mi lesz az eredmény, ha ebből a javaslatból törvény lesz? A hitelezők súlyos helyzetbe kerülnek majd. El fogunk jutni ahhoz a paradox helyzethez, hogy a hitelezőket fogják súlytani a szankeiók — még börtön is — a tisztességtelen adósok ellen, akik egyre-másra fogják feljelen-

A kamatellenes törvényjavaslat indokolása

Az elmúlt héten ismertette az Uj Kelet a kamatellenes törvényjavaslat szövegét, amelyet Voicu Nitescu igazságügyminiszter a kamara elé terjesztett. Az alábbiakban adjuk a kamatellenes törvényjavaslat indokolását, amely a következőképpen hangzik:

„Romániában a kamatkérdés a gazdasági élet vitális problémája lett. A tőke és hitelkrízis rendkívül súlyos helyzetet teremtett az összes termelési ágak számára. A mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem és a városi tulajdon egyformán szenved a készpénzhiány miatt, ami ugyan krónikus jelensége a háboru utáni román gazdasági életnek, valahányszor azonban akut formában nyilvánkozik meg, valóságos pusztítást visz végbe a lakosság körében. Nem egy eset volt, amikor jómódu emberek egyetlen éjszaka alatt mentek tönkre a magas kamat miatt.

A közelemény e helyzet hatása alatt teljesen jogosan kívánja a kamat méltányos szabályozását. A kérdés-komplexum igen kényes. A pénznek, mint bármelyik más árnak, meg van az ára, amely időről-időre, helyről-helyre változik, a kereslet és kínálat természetes törvénye szerint.

A tőketulajdonostól nem lehet kérni, hogy sok munkával és áldozattal megszerzett tőkéjét a hitelgyénylők rendelkezésére bocsássa, anélkül, hogy megfelelő ellenszolgáltatást kapna azért az áldozatért és rizikóért, amit magára vállalt. Ebből a szempontból nézve a dolgot, a kamatkérdés tisztára gazdasági és pénzügyi problémának tűnik és gazdasági eszközökkel látszik megoldhatónak. Ha azonban közelebbről vizsgáljuk a túlzott kamatok kérdését, ugy a problémának van egy másik oldala is. Egyrésztől a gazdasági élet bajai, amelyek az ingó és ingatlan vagyonok elértéktelenedéséből, az ipar stagnálásából és a kereskedelem válságából folynak, másrésztől pedig a hitelkrízis a lakosság egy jelentékeny részét a kamatuzsorások karmai közé hajtotta, akik felhasználva a nehéz pénzügyi helyzetet, könyörtelenül bántak el a hitelezőkkel.

teni a hitelezőiket. — Egyébként a mai napig még nem kapták meg az érdeklő körök a törvényjavaslat szövegét és így nem is szólhattak hozzá ehhez a fontos kérdéshez. Ez az oka annak, hogy a bankárközségnek sem volt módja még hivatalos állásfoglalásnak leszövegére.

Ilyen körülmények között a közmorál és a szociális igazságszolgáltatás a törvényhozás intervencióját teszi szükségessé, hogy véget lehessen vetni ama visszaéléseknek, amelyeket az engedmények szabadsága és a szerződések respektálása ürügye alatt követnek el.

Valóban se nem törvényes, se nem erkölcsös, hogy a szerződő felek közül az egyik meggazdagodjék a másik vagyónának a rovására, minden jogos indok nélkül.

Az akarat autonómiájának és a tranzakció szabadságának az elvét nem sérítik meg azok az intézkedések, amelyek a visszaéléseket vannak hivatva megszüntetni, mert senki sem élvezheti jogát olyan módon, hogy a mások jogait megsértse. A szerződés mindenképp felteszi mindkét fél szabad elhatározását. A hitelező szabad véleménynyilvánítása azonban bizonyos mértékben sértest szenved, minthogy a gazdasági élet szükségszerűségei rákényszerítik, hogy a hitelezők által diktált bármely feltételeket elfogadják. Ezeket a szempontokat szemelőtt tartva, készült fel a kamatellenes törvényjavaslat.

Kudarcot vallott a délkinai kormány fegyveres akciója a kommunista csapatok ellen

London, január 12. A Times hankau jelentése szerint a délkinai kormány-nak a kínai vörösök elleni hadjárata kevesebb eredményt mutat fel, mint ahogy azt eredetileg képzelték. A kormánycsapatok körében a régóta nem fizetett zsold miatt nagy a nyugtalanság. A Jangcse-folyó mentében a vörösök ellen küldött csapatok fosztogatják a városokat és bántalmazzák a fizetni nem tudó lakosságot. Kiangsi tartományában a Sanszi csapatok megadták magukat a vörösöknek. Hankautól délre 80 kilométer távolságban a kommunisták sikereket értek el és elvágták a kormánycsapatok elvonulási útját. Icsangban állandó az ágyuzás.

Amerikában felülvizsgálják a relativitás elméletét

Sharpey megfigyelései az Univerzum állandó növekvését mutatják. Einstein vitája az amerikai tudósokkal

Newyork, január 12. Einstein professzor, aki jelenleg Amerikában tartózkodik, Kaliforniába utazott, hogy a Mount Wilson obszervatóriumában több amerikai tudóssal kísérleteket végezzen és felülvizsgálja relativitási elméletét. A Mount Wilson obszervatórium tudvalevőleg az egyik legfiatalabb, viszont azonban a legököltebb felszerelt intézet, amely 1919-től rendkívül nagy jelentőségű tevékenységet fejtett ki a világmindenséget titkainak felderítésében. A csillagvizsgáló intézetet abból a célból alapították, hogy az állócsillagok fizikai tulajdonságait és fejlődéstörténetét vegye vizsgálat alá és foglalkozzék a világmindenség felépítésének problémájával. Ezek a rendszeres kutatómunkálatok, amelyekben különösen sokat tevékenykedett Harlow Sharpey és Nicholson, olyan eredményekre vezettek, amelyek az Einstein által a világmindenség felépítésére vonatkozó koncepció alapjaiban megdőnteni látszanak.

Ezért szükségesnek mutatkozik az Einstein által alkotott világkép felülvizsgálása és esetleges revíziója. Ha erre a revízióra sor kerül, ez még nem jelenti a relativitás elméletének bukását, amennyiben a teória lényegében továbbra is tartható lesz, de könnyen lehetséges, hogy a most kezdődő studiumok a teória megváltoztatását is magukkal hozzák. A relativitás elvének van például egy következménye, amelynek a teória népszerűségét csökkentheti és ez a következmény abban áll, hogy a fénysebesség állandóságának elve nem érvényes a gravitációs terében és így erősen vonzó térben a fénysebesség megváltozik, a fénysebesség elgömbül. Einstein ki is számította a nap közelében elhaladó fénysebesség elhajlását és értékül 0.17 ívmásodpercet kapott. Már több expedíció igyekezett teljes napfogyatkozások alkalmával fényképfelvételket utján bizonyosságot szerezni Einstein számításainak helyességéről, de a relativitási elvnek kétségtelen csillagászati bizonyítékát megszerezni még nem sikerült.

A Mount Wilson obszervatóriumában meginduló vita a csillagfotometriai anyagot is beható vizsgálat

TÁRSADALMI LEXIKON

minden tudományt magában foglal, amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok

Szociálpolitika

Szociális kérdések

Gazdaságtörténet

Irodalomtörténet

Film

Zene

Természettudomány

stb. stb.

1000-nél több címszó

100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegközi illusztráció.

Ara díszes vászonkötésben

1500 lej helyett

600 lej és portó

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

alá veszi, hogy ebben a kérdésben is világosságot derítsen.

A Mount Wilsonon végzett tudományos munka, amely tizenegy évi lelkiismeretes kísérleti anyagot ölel fel, egészen más elképzelést ad az univerzumból, mint Einsteinnek a relativitási elv alapján kiépített képe. Einstein kozmogóniája ugyanis arra a tételre jutott, hogy az univerzum, a világmindenség, formájában és kiterje-

Kedvező eredményekre vezettek a berlini cukoripari tárgyalások

Berlin, január 12. A berlini cukoripari tárgyalások a tegnapi nappal kedvező eredményre vezettek. A német cukoripar elfogadta azt a javaslatot, amely szerint a Brüsszelben feljárt 1930-31. évi 200 ezer tonna kvóta helyett 1930-31. évre 300.000, 1931-32. évre 350 ezer, 1932-33. évre, valamint azután következő esztendőkre évenként 300.000 tonnánál állapítsák meg az exportkvótát. A nádermelők ezzel szemben 550.000 tonna exportkvótáról mondanak le, összesen 200.000 tonna viszont a répatermelők által engedélyezett exportkvótaközből. A német cukoripari egyesületek elhatározták, hogy hétértéket hívnak egybe, amelyen ezen javaslatot elfogadásra fogják ajánlani. Az új megállapodás szerint a

désében változatlan, amelyben az anyag többé-kevésbé egységesen van megosztva. Sharpey munkálatai viszont olyan univerzumhoz vezetnek, amely diametriálisan ellenkezik Einstein felfogásával, amennyiben állandóan növekvőben van és a föld keletkezése óta legalább megkétszereződött.

Sharpey számításai arra a végső eredményre vezetnek, hogy a világmindenség állandó kiterjedése miatt végül is az anyag kimerítésének kell bekövetkeznie, vagyis az anyag teljesen erővé oldódik fel. Sharpey kutatásai most már annyira előrehaladtak, hogy elérkezett az ideje a probléma felfedezésének és az érdekes diskusszióknak, amely Einstein és az amerikai csillagászok elitje között a közeli napokban indul meg.

kontingensek országok szerint a következők:

Csehszlovákia 567.3, Németország 500, 350, 300, 300, Lengyelország 307.7, Magyarország 86.6, Belgium 27.4 ezer, Jáva 2 millió 250.000, Kuba pedig 2 millió 800 ezer tonnát exportálhat.

Kuba évi produkciója az amszterdami egyezség alapján 3 millió 570.000 tonnán van megállapítva. A belföldi fogyasztás 140.000 tonnát tesz ki, úgy, hogy 3 millió 730.000 tonna áll az export rendelkezésére. Ebből a mennyiségből 2 millió 890.000 tonnát az Egyesült Államokba, 930.000 tonnát pedig a többi importállamokba exportál Kuba. Jáva évi termelését ezzel szemben 2 millió 550.000 tonnánál állapították meg.

Charlie Chaplin szkeptikusnak vallja magát és sohasem ismerte a családi boldogságot

A nagy filmszínész szenzációs vallomása életéről, művéről és a szegénység filozófiájáról

Milyen kép jelenik meg az emberek szemébe, ha a nevemet hallják?

Kis, szomorú figura, rossz, lötyögő ruhában, horpadt kemény kalappal, éktelenül bő nadrágban, óriási cipőben, kis hetyke bottal a kezében.

Hát ez a bot valóban nagyon jellemző rám. Ebben a botban bent van az én egész filozófiám.

Nemcsak azért ragaszkodom hozzá, mert számomra ez az önérzet és tekintély szimbóluma, hanem ezzel a kis bottal harcok a sorscsapások ellen.

Mert e a szegény, riadt, rosszul táplált kis emberke, akit a filmben mindig megjelenítek, valahogy mindig fölöttem áll kinzónak és üldözőinek. Sőt a saját szenvedésének is fölébe emelkedik. Rosszindulatú körülmények áldozata, de nem akarja elismerni a vereségét. Ha reményei, álmjai, törekvései füstben mennek, egyszerűen megfordul és tovább megy.

Elég paradox jelenség az, hogy ez a tragikus színpadon több nevetést keltett a világ minden táján, mint bármely más színpadi vagy mozis alak.

Ez pedig csak azt bizonyítja, hogy a nevetés közeli rokona a sírásnak és viszont.

A híres Bajazzó megtört szívvel játszott a vidám szerepét. Pierrot csak a rivalda előtt bohóca, a színpad mögött a legszomorubb ember.

En sem számíthatok arra, hogy elkerüljem minden tréfacsinálók sorsát.

A szenvedés leckéje

Sorsom mindig megtagadta tőlem a tartós családi boldogságot, megtagadta tőlem azt az élettársat, aki ideálisan megoszthatta volna velem minden érzéseimet.

Ebben a boldogságban nem lehetett részem. A házasságban pedig nincsenek 50 százalékos kiegyezések.

Ha az asszony nem az ideális, megáldott élettárs, akkor nem ér sem mit az egész házasság.

Miután nincs részem boldog szerelemben és olyan otthonban, amely többet

jelent négy csupasz falnál, meg kell elégednem az azután következő legjobb dologgal: a teljes felelősségmentes szabadsággal és azzal, hogy akadálytalanul munkáimnak szentelhessem magamat, hogy kifejezzem magamat a filmben, amely számomra olyan, mint a lírai költészet.

A szenvedés megtanított engem arra, hogy minden földi dolog hiu és ezt a filozófiámat igyekszem kifejezni filmvígjátékaiban. Szeretném vászonra vinni az életben való filozofikus kételkedésemet.

Ha a darabban intrikus fordul elő, azzal is elvégeztetek legalább egy jó eszeledetet és így felébrésztetem a kételkedést a nézők lelkében.

Arra kell gondolni, hogy ez a fickó, aki hétfőn bizonyos körülmények hatása alatt gonosz, talán kedden, ha más körülmények közé kerül, egész ember lesz belőle.

És ami áll a bűnre, az áll az erényre is. Mindezek a dolgok nagyon relativak.

Ha van életfilozófiám, akkor ez csak annyi, hogy nem szabad tulsokat követelni azoktól a szerencsétlenektől, akik ezen a kérges, öreg földtekén élnek. Sze lid, enyhe szeszisre van szükség, türelmesnek, jóindulatúnak kell lenni. Itélni könnyű, de megérteni már nehezebb.

Filmjeim figyelmes kritikusai megfigyelhették, hogy én magam sohasem nevetek azokon a komikus helyzeteken, amikbe belekerültem. Ha nevetnék, nem érném el azt a hatást, amelyre törekszem. Azt akarom, hogy a néző teljes szimpátiával kísérje lépéseimet, akár milyen felületeselek, komikusnak látsszom is.

Amikor új darabomnak, A nagyváros fényének néhány jelenetét próbaképpen bemutattam munkatársaimnak a stúdióban, véletlenül bent volt a vetítőhelyiségben egy regényíró, aki akkor járt először Hollywoodban.

A mély komikum

Az egyik jelenet szoborleplezést ábrázol. Henry Bergman és egy lány több emberrel együtt állnak a színen. A lány

meg akarja huzni a zsinórt, hogy lehulljon a lepel. Huzza-huzza, de semmisen történik. Most Bergman esik neki a kötélnak, ő is ráncigálja, de nem ér el semmit. Végül nagynehezen mégis sikerül működésbe hozni a zsinórt, a lepel lehull és ott áll a nézők előtt a szobor csoportozat.

A szoborcsoport három alakból áll. A középső alak ül, mellette áll egy ki nyújtottkezü figura, a másik oldalon pedig a harmadik alak, aki dárdát tart a kezében.

En a főalak ölében ülök. Mikor hirtelen rámesik a fény, felébredek (tudni illik aludtam a szobor ölében), nyújtózkodom, előrenyulok óriási cipőim, aztán végül elhatározom, hogy leszállok elég kényelmes helyemről.

Leszállás közben az egyik szoboralak dárdája átszurja a nadrágomat — hátul.

A helyzetem tehát meglehetősen kényelmes, mert ebben a pillanatban mindenki rámnéz és a zenekar a Himnuszot kezdi játszani.

A jelenetet többször lejátszottam barátaim előtt. Utána a jelenlevő regényíró vendégem azt ajánlotta, hogy igen jó volna, hogy nevétséges helyzetemben, amíg a dárda átfurja a nadrágomat, üssem a taktust a Himnuszhoz. Mászóval azt akarta, hogy mutassam meg az egész világnak, hogy milyen komikus, vicces ember vagyok én.

Ha ezt a komikumbeli ráadást megvalósítottam volna, akkor a közönség talán jobban nevetett volna a jeleneten, de nem sajnálta volna többé a szegény, félszeg kis csavargót. Egyszerűen bohóccá sülydett volna, aki vaskos eszközökkel mókázik a tömegnek.

Egyébként A nagyváros fénye arról szól, hogy szerelmes vagyok egy vak virágárus lánykára és szeretném vissza szerezni a szemévilágát. Lopással megszerzem az operációhoz szükséges pénzt és az operáció sikerül is.

Az utolsó jelenetben a leány a boltban várja jóltevőjét, akit még sohasem látott. Amikor meglátja a komikus kis emberkét, kitör belőle a nevetés. A komikus kis emberke észreveszi ezt a nevetést, udvariasan megemeli kalapját és elsétál az Ismeretlen felé.

Ilyen az élet...
Emlékeznek még egy régi filmemre, amelyben egy tisztiszolgát játszom, aki a lövészárkban van és már hosszú idő óta nem kapott hazulról postát. Mellettem van egy bajtársam, aki a feleségétől jött levelet olvassa. A válla fölé hajolok és lopva belenézek a levélbe. Megelégedetten bölintok, amikor azt olvasom, hogy odahaza minden rendben van. Nevetek a két kis gyermek jó mondasain. A tarka tehénük egy héteg beteg volt s aztán megdöglött.

Megsiratom a szegény tarka tehénét és egy könnyezéppem ráhulló vasó bajtársam nyakára.

Az dühösen megfordul, én pedig vállatvonok és tovább botorkálok nyomasztó sulyu cipőmben... Hiszen valóban nem volt jogom hozzá, hogy osztózzam a másik örömeiben és bánatában. Dehát a legtöbb tisztiszolgának csak ilyen lepett, másodkézből vett örömek jutnak. És a kutyamások nyugodt rezignációjával elfogadom örömtelen sorsomat.

Ez a ninestelenek életfilozófiájának lényege. Ezt a típust, azt hiszem, én szimbolizáltam a filmben. Ezeknek a szerencsétleneknek egyetlen bűne az, hogy nincs semmijük a világ javaiból és örömeiből. Sorsuk számomra nem visszatartó. Néha komikus. Néha pedig fenséges.

A Populaire és a lengyel katonai pilóták németországi leszállása. Párizsból jelentik: A szociáldemokrata Populaire foglalkozik a lengyel katonai pilótáknak Oppelnben történt kényszerleleszállásával. A lap természetesen tartaná, ha a lengyel kormány spontán elhatározásból máris sajnálkozását fejezné ki Berlinben pilótáinak idegen területre tévedése miatt. Ha ezt Lengyelország nem tenné, a francia kormányának az általános európai béke érdekében kötelessége lenne e lépésre Lengyelországot rábírnai.

„OLLA”
GUM...?
a világmárka
megóvja Önt
a nemibetegségek
től.

Felsővis fűrészte

Középké agi

Bucuresti

Uj Kelet t ügyében foglalkozó sziguranca venysszek ug nescu főügy ügyész egy talmas akt rancia köz vasgárda e vezetéknel mával oss atvizsgálták lakásán te amelyek k Codreanuá irat szögál gok számár tásokkal és

Az akták zásának cél képviselői képviseelői és a trvénykönyv közik bele. állapot S az ügy ren hitlerista és katonai szem összeesküvés rend ellen több ismer sullyal esik a vasgárdák tok és olyar jai voltak. rend fenn merül ki.

Az ügyés ról vasárna országban foganatosító városdon, C lasiban vet distát. A ke felelően a esolatosan v neket a főv ügyesség f tartásuk fe

Fel tak

Máramar tése szerin Felsővison gárdaszázad egy Marin gánéletében telep igazge vezetőü po tatta a szer sői vasgárd lakosság ó népszerűtle módera mi be került a művelésügy fása alkalm kétezer te zsidók és e Marin eltáv és társai el

Bucuresti regáti váro tások alkaltálták, hogy inkább a k munkanélkü agitációt. A Galacon és mináriumok

Felsővisón lelepleztek egy vasgárda századot, amelynek az állami fűrésztelep igazgatója volt a kapitánya

A „Miscarea“ azzal vádolja Vaida belügyminisztert, hogy nagy összegekkel támogatta a földalatti antiszemita mozgalmat

A lap szerint Vaida Kolozsvárról is támogatta a Mihály arkangyal ligát. Mihalache beszámolt a királynak a nyomozás eddigi eredményeiről

Középiskolás diákokat és munkanélkülieket képeztek ki agitátornak a Mihály arkangyal liga szemináriumain

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasgárda ügyében folytatott nyomozás aktáit a sziguranca áttette a bukaresti törvényszék ügyészségéhez. Codin Stefanescu ügyész és Procop Dumitrescu ügyész együttesen vizsgálták át a hatalmas aktaesemélyt, amelyet a sziguranca közegéi a fővárosi és vidéki vasgárda és Mihály arkangyal szervezeteknél tartott házkutatások alkalmával összegyűjtöttek. Ugyancsak átvizsgálták a vasgárda vezetőinek lakásán talált titkos feljegyzéseket, amelyek közül különösen a Zelea Codreanu-nál talált okmányok és kéziratok szolgáltak az igazságügyi hatóságok számára igen értékes felvilágosításokkal.

Keresik a paragrafusokat

Az akták minuciózus áttanulmányozásának célja az, hogy az ügyészség képviselői pontosan megállapíthassák, hogy a vasgárda akciója a büntető-törvénykönyv mely paragrafusába ütközik bele. Annyit mindenesetre megállapított Stefanescu ügyész, hogy az ügy rendkívül súlyos a vasgárda hitlerista és fasiszta mintára működő katonai szervezete volt, amely titokban összeesküvést szőtt a jelenlegi államrend ellen és el akart tenni láb alól több ismert személyiséget. Különösen sulyal esik latba az a tény is, hogy a vasgárdának titokban papok, tanítók és olyan állami tisztviselők is tagjai voltak, akiknek hivatása éppen a rend fenntartásában és védelmében merül ki.

Ujabb letartóztatások

Az ügyészség rendelkezése szombaton vasárnapra virradó éjjel az egész országban újabb letartóztatásokat fogantatosítottak. Így például Nagyváradon, Csernovicban, Romanban és Iasiiban vettek őrizetbe több vasgárdistát. A kormány utasításának megfelelően a vasgárda akciójával kapcsolatosan vidéken letartóztatott egyéneket a fővárosba szállítják, ahol az ügyészség fog dönteni további fogvatartásuk felett.

Felsővisón nyomára bukkantak egy vasgárdaszázadnak

Máramaroszigeti tudósítónk jelentése szerint a nyomozó hatóságok Felsővisón is nyomára jöttek egy vasgárdaszázadnak. A századkapitány egy Marin nevű ember volt, aki magánéletében az ottani állami fűrésztelep igazgatója és aki egy Simon nevezetű postatiszt segítségével folytatta a szervezési munkálatokat. A visó vasgárdisták vezére egyébként a lakosság összes köreiben fölöttébb népszerűtlen személy, aki erőszakos modora miatt több ízben összeütközésbe került a visóiakkal. Andrei földművelésügyi alminiszter visó látogatása alkalmával megjelent előtte egy kétezer tagú küldöttség, románok, zsidók és cipszerek, akik egyhanguan Marin eltávolítását követelték. Marin és társai ellen megindult a vizsgálat.

A galaci agitátor tanfolyam

Bucuresti-Bukarest, január 12. A régi városokban történt letartóztatások alkalmával a hatóságok konstataáltak, hogy a vidéki szervezetek leginkább a középiskolai tanulók és a munkanélküliek között fejtettek ki agitációt. A Mihály Arkangyal liga Galacra és még néhány városban szemináriumokat tartott, amelyekben a

középiskolás diákokat és a munkanélkülieket bevonták, ahol arra képezték ki őket, hogy a zsidóság ellen agítaljanak és olyan irányú propagandát fejtsenek ki, mely a hatóságok elleni agresszív magatartásra készítse a lakosságot.

Az ügyészség, mint már megírtuk, befejezte a vizsgálatot Dumitrescu diáknak, Socor merénylőjének ügyében. A vádiratot a táblai ügyész is jóváhagyta és így Dumitrescu rövi-

desen a bíróság előtt fog felelni merényletéért. A törvényszék harmadik szekciójára fogja tárgyalni a pert Voinescu bíró törvényszéki tanácselnök elnöklétével.

Vaida pénzelte a vasgárdát

A vasgárda összeesküvésnek nyomozási munkálataiban mint egy bomba csap be a Miscarea című lapnak szenzációs cikke, amelyben George

Bratianu lapja azzal vádolja meg Vaidát, hogy belügyminiszterként, hogy állandóan támogatta és pénzelte a Mihály arkangyal szervezetet. A lap szerint Vaida több ízben nagyobb pénzösszeget utalt ki az O. P. (Ordinea Publica) alából a szervezetnek. Mihalache, amikor átvette a belügyminisztérium vezetését, felfedezte ezeket a kiutalásokat és kérdőre is vont Vaidát, azonban Vaida nem volt hajlandó felvilágosítást adni. Mihalache ekkor Maniu Gyulához fordult az ügyben, azonban nem történt semmi. A neoliberalisok lapja kihasználja az alkalmat arra, hogy heves támadásban részesítse a kormányt és azzal vádolja, hogy a földalatti mozgalmakat támogatta. A Miscarea folytatva cikkét, azt írja, hogy Vaida Kolozsvárról is támogatta a mozgalmat, amelynek ő az egyik főpatronusa.

Mihalache ma kihallgatáson jelent meg a királynál, aki előtt a legapróbb részletekig kiterjedően ismertette a Mihály arkangyal liga leleplezésével napvilágra került adatokat. Az uralkodó a legnagyobb megdöbbenéssel értesült a nagyarányú szervezkedésről. A király egyébként a nyomozás eredményeit nagy érdeklődéssel kíséri.

Borzalmas gyilkosság Karánsebesen

Egy mészárosot egyik vásári útján meggyilkolt és kirabolta két román paraszt

Karánsebes, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Karánsebestől tíz kilométernyire fekvő Belind községben szombaton borzalmas gyilkosság történt. Karánsebesen egy Tótfalvi Árpád nevű, gazdagnak ismert mészáros él, aki vásárlásai miatt gyakran nagy összegű pénzt hord magánál. A mészáros egy aktatászában szokta hordani a pénzt és ez az akta-

táska már esztendő óta közbeszéd tárgya a vidéki vásárokon, ahová Tótfalvi vásárolni jár. Amint szombaton Tótfalvi inasa társaságában az orszáuton haladt, Tudor Erachie és Fatan Niculae parasztlak megátámadták. A parasztlak két fejecsapással végeztek Tótfalvival és egy hatalmas késsel elvágták a nyakát.

Az inas, amikor gazdáját megtá-

madták, a közeli vásártérre rohant, ahonnan segítséget hozott. Az emberek kilométereken keresztül üldözték a két gyilkost, akik közül csak Erachie tudták elfogni. Fátannak a mezőkön keresztül sikerült megszöknie és a hegyek között eltűnt. A nyomozást a környék egész csendőrsége vezeti a gyilkos kézrekerítésére.

A nagyváradai közkórházban egy örült munkás borzalmas vérengzést rendezett s rohama után kiszendetett

Csak a véletlenül mult, hogy az örült beteg, több embert meg nem ölt

Oradea-Nagyvárad, január 12. A nagyváradai közkórházban tegnap egy megörült beteg borzalmas vérengzést okozott és csak kevesen mult, hogy pár súlyos sebesülésen kívül egész sor embert meg nem ölt. Negrea Irimia 49 éves munkást két nap előtt hozták be Erniehályfalváról nyelv alatti tályog-gal operációra. Az operáció sikerült is, Negrea azonban tegnap egy őrizetlen pillanatban fölkel a gyárból és kórházi ruhában, mezítláb kiment a vasúti állomásra, hogy hazautazzék. Itt fölöttint a

rendőrnek, aki visszavitte a kórházba, ahol a beteget megnyugtatták és lefektették. Röviddel később Negrea ismét fölkel és két kést ragadva kezébe, melyeket utközben vásárolt, kiabálni kezdett, hogy ő meghal, de mindenki meghal ebben a tereben. Erre először az ápolónak támadt neki, akinek sikerült félreugrani a szurástól. Majd a tereben levő apáca felé sujtott a késsel, de szerencsére vastag ruhája ezt is megvédte attól, hogy a kés testéig hatoljon. Utána két beteget szurkált össze,

akik súlyos betegen fekszenek. Majd Negruti kórházi szolgát kísérelte meg. Ebben a pillanatban lépett be a terebe dr. Manu Gyula kórházi főorvos, akit szintén megebesített a combján. Majd kiszaladt a folyosóra és ott ismét megsebesített egy beteget. Negrea végül nagynehezen sikerült kényszerzubbonyba tenni, de közben fölzakadtak a kötése és estére meghalt. A megsebesítettek közül csak a két beteg állapota súlyos, a többi sebesülés könnyen fog meggyógyulni.

„Vajjon a mi iskoláink gyilkosokat nevelnek?“

Kiritescu közoktatásügyi vezérigazgató előadást tartott a rádióban a Socor elleni merényletről

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok a rádiósok, akik szombat délután a bukaresti leadó-állomás programját figyelték, érdekes előadást hallgathattak meg. Constantin Kiritescu, a közoktatásügyi minisztérium vezérigazgatója és a középiskolai oktatás irányítója tartott előadást a középiskolai diákoknak. Az Adeverul főszerkesztője ellen elkövetett merényletről, amelynek tettese Dumitrescu Constantin, ismeretesen ugyancsak középiskolás.

„Középiskoláink gyilkosokat nevelnek?“

„Mi, középiskolai tanárok — kezdte előadását Kiritescu — keserű szívvel szereztünk tudomást egyik iskolatársatknak meggondolatlan tettéről. Mindannyian tudjátok bizonyára, hogy mi történt. A büns diák most letartóztatásban van addig, amíg az igazságszolgáltatás zord keze meg fogja nyitni előtte a börtön kapuit, hogy ennek sötét jében hervadjanak el ifjúságának leg-

szebb évei. Ez a büns tett kompromitálta a mi középiskoláink reputációját és óriási felháborodást váltott ki az egész országban.

Mi, az elszomorodott tanárok megsejtenyülve kerüljük ki a reánk irányított tekinteteket. Mert félünk attól, hogy keserű szemrehányásokat fogunk ezekből a tekintetekből kiolvasni. Hogyan? Hát vajjon a mi középiskoláink gyilkosokat nevelnek? Vajjon a tanárok erőfeszítései, tanácsai hiába igyekeznek a ti ifjú lelkekben emberszerető érzelmeket elhínteni? Vajjon nem vagyunk képesek arra, hogy kiirtsuk belőletek azokat a primitív ösztönöket, amelyekről egyes társaitok tanúságot tesznek?

Szigoru szankciók következnek

Az iskolát azzal vádolják meg most, hogy nem teszi meg kötelességét. Azt mondják, hogy tehetetlen, sőt néha bünyességgel is gyanúsítják. Egy felelőtlen tanuló tette, szegényfoltot vet a mi egész közoktatásunkra, rátk, tanulóokra és reánk, a ti tanáraitokra. Ráz-

zuk le magunkról ezt a szégyent. Bizonyítsuk be az egész világ előtt, hogy nem az iskola a büns, hogy ami történt, az csupán egy sajnálatos véletlen, egy örült izolált eszekecsete, hogy a román tanulóifjúság visszautasítja és elítéli ugy a tettet, mint azokat az intenciókat, amelyekből megszületett.

A továbbiakban Kiritescu figyelmezteti a középiskolákat, hogy a jövőben a legsúlyosabb büntetésben fogják részesíteni azokat, akik politikai szervezetekben résztvesznek és hogy olyan mentségeket, mint „véletlenül éppen az uccán voltam“, „kiváncsiságból én is beléptem“, a jövőben nem fognak elfogadni. Ugyancsak tilos az iskolában olyan könyveket, folyóiratokat, újságokat, manifestumokat olvasni, amelyek gyűlöletet szítanak a lakosság egyrésze ellen, azért, mert az más valláshoz, vagy más nemzetiséghez tartozik.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

a világmarka megővja Önt a nemibetegségektől.

Hetek óta tartó hajsza után végre befejezést nyert a Vidrighin affér

A volt CFR vezérigazgató hárommillió 400 ezer lej végkielégítést kapott. A Raducanu kontra Vidrighin harc egyes fázisai

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Vidrighin-ügy hosszas herce-hurca után végre befejeződött. Az államvasutak volt vezérigazgatója megkapta a CFR igazgatótanácsa által számára megállapított végkielégítést s miután elbucuszott a vasuti igazgatóság főtisztviselőitől és lelkükre kötötte, hogy igyekezzenek az ő távollétében is megakadályozni minden panamát, elutazott Bukarestből.

A bukaresti sajtó igen vegyes érzelmeivel fogadta Vidrighin furcsa körülmények között történő eltávolítását. Jellemző erre az a cikk, amely az Adeverulban látott napvilágot. Az Adeverul megállapítja, hogy Vidrighinnel kapcsolatosan két nagy hibát követett el a kormány.

Az egyik az, hogy leszerződött, a másik pedig, hogy kitétte a szűrét.

Hiba volt az, hogy Vidrighinnek három millió lejt meghaladó évi fizetést állapítottak meg akkor, midőn a CFR személyzete oly nyomorúságos fizetést huz. Vidrighin heregi javadalmazása igen reszsz benyomást keltett éppen ezért a közvéleményben, amely nem ismerte ennek az embernek a rendkívüli kvalitásait és nem tudta megérteni, hogy a milliárdos deficitekkel küzdő vasut hogyan engedheti meg magának egy ilyen busásan javadalmazott vezérigazgató luxusát.

Miért kellett kitenni Vidrighint?

„A közvélemény minden tiltakozása azonban hiábavalónak bizonyult. A kormány ragaszkodott Vidrighinhez. Sőt mi több, egyéves működése után Madgearu és Mironescu a kamarában és szénatásban siettek kijelenteni, hogy Vidrighin nagyszerűen bevált és hogy működése következtében sikerül az államvasutakat reorganizálni. De alig néhány héttel azután, hogy Mironescu miniszterelnök ilyen fényes erkölcsi bizonyítványt állított ki a vasut vezérigazgatójáról, kapja magát a közlekedésügyi miniszter és felfedezi, hogy Vidrighin szerződése érvénytelen. Az a szerződés, amelyet ez a kormány kötött s amelyet két évig a legnagyobb rendben lévőnek talált. Ki tudná azt megérteni, hogyha Vidrighin saját kezébe adta a szerződést, amelyet két évvel ezelőtt az egész közvélemény támadásával szemben oly szívósan védett?

Hiába volt tehát Vidrighin elbocsátása is, elsősorban azért, mert az írott szerződést tiszteletben kell tartani. Románia külhitele amiatt szenvedett a legtöbbet, mert ebben az országban sohasem tekintették szentnek az adott szót, sőt még a peesetés irást sem“.

Vidrighin váratlanul lemond

Vidrighin távozása azonban még az utolsó pillanatban is különböző kompli-

kációkkal gazdagodott. Ismeretes, hogy a volt vasuti vezérigazgató egyszerűen nem vette tudomásul Raducanu közlekedésügyi miniszter felmondó levelét és folytatta munkáját a CFR-nél, mint-ha semmi sem történt volna. Hogy ezután mi történt, azt nem lehet pontosan tudni. Lehet, hogy meguntta ezt a személye körül folyó áldatlan harcot, lehet hogy nem akart kellemetlenkedni a kormánynak — amely őt kinevezte, hogy azután ily brüszk módon adjon tul rajta. Elég az hozzá, hogy egy szép napon, amikor azt hihette volna az ember, hogy a legbiztosabban ül a vezérigazgatói székben, benyújtotta lemondását.

Az ugy azonban itt még mindig nem ért véget. Vidrighinnek szerződése értelmében kerekén 11 millió lejt járt volna végkielégítésképpen. A volt vezérigazgató ugyanis ismervén a romániai viszonyokat, volt annyira előrelátó, hogy nem nevezte ki magát, hanem szerződéses viszonyra lépett az állammal és tekintélyes kártérítést kötött ki magának arra az esetre, ha komoly ok nélkül akarnák elbocsátani. Vidrighin azonban nagylelkűnek akart mutatkozni. Megírta lemondólevelében, hogy nem ragaszkodik a szerződésben biztosított jogaihoz és a CFR igazgatótanácsára bízta annak eldöntését, hogy mennyi végkielégítés fognak neki megszavazni.

Hárommillió 800 ezer lej — évi fizetés

Az igazgatótanács örömmel fogadta a nagylelkű gesztust. Ami érthető is, hiszen a szerződést Vidrighinnel nem az állam, hanem az igazgatótanács kötötte, tehát elsősorban ez lett volna felelős a Vidrighinnel kapcsolatos komplikációkért. Miért is az igazgatótanács végkielégítés gyanánt a Vidrighin által az elmúlt évben felvett összeget állapította meg. Tehát 3 millió 800.000 lej. Vidrighin nagylelkű volt és elfogadta ezt a döntést, amelyet az igazgatótanács még azzal is megtehetett, hogy nagyszerű erkölcsi bizonyítványt állított ki Vidrighin kiváló szervező képességeiről és a CFR adminisztrálásával kapcsolatosan szerzett érdemeiről. (Ha tényleg ilyen érdemei voltak, miért kellett elbocsátani?)

Az utolsó komplikáció

Es most jön az utolsó komplikáció. Raducanu közlekedésügyi miniszter közbelépett és kijelentette, hogy nem hajlandó a végkielégítés kifizetéséhez hozzájárulni. Vidrighinnek nem jár semmi — mondotta Raducanu — hiszen önként mondott le a szerződéséről... És nem jár neki már azért sem, mert a szerződése nem is volt érvényes... (Raducanu nyilván elfelejtette, hogy tagja annak a nemzeti parasztpárti kormánynak, amely ezt a szerződést megkötötte.) Erre viszont Vidrighin ismét a sarkára állt és kijelentette, hogy nem érvényes a lemondása, miért is követeli, hogy fizessék ki a nekijáró teljes kártérítést. A szembenálló felek között visszas tárgyalások és alkudozások indultak meg. Végül is Raducanu belement abba, hogy fizessék ki Vidrighin egyévi fizetését, de az összes adók levonásával.

A törvény ugy intézkedik, hogy 4000 lejtől felfelé 8 százalékot kell adóba levonni. És miután Vidrighin fizetése is a 4000-en felüli fizetések kategóriájába tartozott, kifizettek neki összesen 3

Ha szolid és megbízható helyről LIBAZSIR szükségletét beakarja szerezni, írjon vagy kérjen árajánlatot
ארמון קליין KLEIN orth. kóser
 szár és baromfi-csarnokból Oradea, Saguna 6, Alapítva 1912
 Szállítás postán és vasúton saját bődömben.

millió négyszázezer lejt. Ez volt a kínos befejezése egy kínos és a közéleti viszonyaink oly szomorúan jellemző botránynak.

A Merapi-tüzhányó újra működésbe kezdett

Egy falu lakossága nem akar távozni a veszélyeztetett zónából

Párizs, január 12. A Havas távirati iroda bataviai munkatársának távirata szerint a Merapi tüzhányó újra intenzív működésbe kezdett. A kráterből nagy erővel előtörő láva 30 mérföldes óránkénti sebességgel hőmpölyög a vulkán hegyoldalán lefelé s lakott területet veszélyeztet. Különösen egy falu kiürítése

okoz gondot a hatóságoknak, amelyet a tüzhányó erupciója eddigi kitérője nélkül közvetlenül nem veszélyeztetett s amely falu lakossága a most veszélyeztetett zónából nem akar távozni, mert a község szent embere nem adja meg az engedélyt a falu elhagyására.

A palesztinai zsidó nemzetgyűlési választások végső eredményei

A munkáspártok 46, a revizionisták 20 százalék szavazatot kaptak

Jeruzsálem, január 12. A palesztinai zsidó nemzetgyűlési választásai befejeződtek. A mandátumok a következőképpen oszlanak meg az egyes pártok között:

Munkáspárt 31, revizionisták 16, szefárdok 6, Mizrachi 5, klacionisták 4, jemeniták 3, baloldali Poale Cion 3 s az asszonyok pártja 2 mandátum. Az ugynevezett proletárlista kommunista jelöltjei nem jutottak mandátumhoz.

Jeruzsálemben a munkások listájára 3580, a revizionistákra 2573, a szefárdokra 1311, a Mizrachira 550, a klacionistákra 459 s az asszonyok listájára 357 szavazatot adtak le. Tibériásban a szefárdmunkások 191 szavazatot kaptak, míg a külön szefárd listára 129, a munkáspárt listájára 135, a revizionistákra 53 s az asszonyok listájára 50 szavazatot esett. Zichron Jakobban 158 szavazatot kaptak a munkások, 24-et a revizionisták, 53-at a Mizrachi és 50-et a jemeniták.

A választóknak átlag 60 százaléka adta le szavazatát. Jeruzsálemben a polgároknak a választásban való részvétele csak 55 százalékos volt. Itt összesen 9376 szavazatot volt. A legnagyobb volt az érdeklődés a választás iránt Tel-Avivban, ahol 22 ezer választó közül 12 ezer 162-en jelentek meg az urnák előtt. Haifában mintegy 10 ezer választó közül 6773 adta le szavazatát. A telepések szövetségének tagjai nem vettek részt a választásokon.

A választások eredménye alapján a munkáspárt vonul be az első zsidó nemzetgyűlésbe a legerősebb parla-

menti frakcióként. A munkások összesen 22 ezer 336 szavazatot kaptak, tehát az össz-szavazatok 46 százaléka esett rájuk. Az 1925-ös választásokon a szavazatok 43 százalékát hódították el a munkások. Jólval jelentősebb erősödést mutatnak fel a revizionisták, akik 1925-ben a szavazatoknak alig 7 százalékát tudták a maguk számára biztosítani, most pedig a szavazatok 20 százaléka esett rájuk és Jabotinsky pártja a palesztinai nemzetgyűlés második legjelentékenyebb frakciója lesz. A pártok közötti erőviszonyokra egyébként jellemző a tel-avivi eredmény, ahol a munkáspárt 6391, a revizionisták 4337, a Mizrachi 1668, a klacionisták 1304, az asszonyok pártja 578, a jemeniták 775, a baloldali Poale Cion 239, a jobboldali Poale Cion 377 és a kommunisták 189 szavazatot értek el. Petach Tikvában 1258 szavazatot esett a munkáspártra, 548 a revizionistákra és 248 a Mizrachira.

A szavazatok összesítése alkalmával a klacionistáknak megítélték az ötödik mandátumot is.

— Az Egyesült Államok elismerték Guetemala új kormányát. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya a középamerikai Guetemala új kormányát elismerte. Az Associated Press értesülése szerint Franciaország és több közép-európai állam szintén közölték, hogy elismerik az új guetemalai kormányt.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI A LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁN.

Nagy leltári kiárusítás! F. hó 12-től, keddtől kezdődőleg

Figyelje alábbi árainkat!

Árengedmények 40%-ig.

Figyelje alábbi árainkat!

Gyermek-patent	Lei 19-től	Kombinék	Lei 159-től
Női flórharisnyák	59 „	Pullower	129 „
Női selyemharisnyák	59 „	Kötött mellények	149 „
Női mosóselyem harisnyák	89 „	Tiszta gyapju gyermek pullowerek és mellények	149 „
Női nadrág	59 „	Női ruhák	490 „

HERCULES Férfi zoknik 25 lejtől, férfi florzoknik 49 lejtől, stb. összes fiókjainkban S. A. fabrica de tricotate si ciropapi, fiók, CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 13.

Albert „Ál” a h

Albert Thoma

Prága, január 12. A csehszlovákiai nemzetközi fogadta a prágai ismertesse előtti megatásának célját. hányak munkaidő nyozni. Ma már szó, hogy a szénval ülésszakán elsősorban arról nek a rendszabál melésre. A heti rendszerét, amely aia üzemekben nositani fog kelle a legközelebbi nferencia fog fogla

A SZOVJÉD

A szovjet eg

London, január 12. A szovjet kormány bizottságának ülése az ülésszakán jó sok tanácsának in. Az 1700 tagot reszust március London, január 12. A szovjet kormány munkáknál többet ben és azokban a

Német vákiah

Változat

Prága, január 12. A csehszlovákiai nemzetközi foglalkozva. A politikai helyzet Semmiféle lemondó követözés napokra, hogy tárgytovábbi munkaprak kérdésében. A g, a munkanélkülamalint az építésémák, igen kompjítják a kormányt nyugtalanság ezt nehezíteni, esetleg leheti.

A köztársaság a súlyosabb napokat

Egy berlin met egy

Pénzért a

Berlin, január 12. A berlini országban óriási felelelések, amokban Seeborg Iesos, a berlini egyhozott nyilvánossá mekről, amelyeket egyetemek a disztatnak.

Seeborg könyörtel azt, hogy egy módon jutnak a nletbeli doktori cím országban több mre gyakoribb és a hető titulus lesz. eseteket sorol fel, a országban már egytőséget nem tulajvalakinek a Docto szerepel a névjegyküntetés, nem n Németországban —

Albert Thomas:

„Általánosítani kell a bányaiparban a heti negyven órás munkaidőt“

Albert Thomas hosszan tárgyalt Benes külügyminiszterrel

Prága, január 12. Albert Thomas, a geníi nemzetközi munkahivatal elnöke fogadta a prágai sajtó képviselőit, hogy ismertesse előttük csehszlovákiai látogatásának célját. Mindenekelőtt a szénbányák munkaidéjét akarja tanulmányozni. Ma már nem annyira arról van szó, hogy a szénbányákban negyedórával leszállítsák a munkaidőt, hanem elsősorban arról, milyen hatása lesz ennek a rendszabálynak az általános területre. A heti 40 órás munkabeosztás rendszerét, amelyet például egyes francia üzemekben már bevezettek, általánosítani fog kelleni. Ezzel a kérdéssel a legközelebbi nemzetközi munkakongresszus fog foglalkozni. Albert Thomas

ezután foglalkozott nyilatkozatában a világ gazdasági válságának kérdésével és a munkanélküliség problémáival és rámutatott az Európa gazdasági megszervezésére irányuló törekvésekre, amelyek a legutóbbi nemzetközi konferenciákon megnyilvánultak. Hangsúlyozta, hogy különösen Európa kis államainak, így a középeurópai államoknak kell nagy figyelmet szentelniük ennek a problémának. Csehszlovákiának most alkalma kínálkozik, hogy kezdeményezze akciót indítson és minden erejét kifejtse Európa gazdasági újratertésének érdekében. Albert Thomas hosszas tanácskozott dr. Benes külügyminiszterrel.

A szovjetkormány engedélyezte a Remarque-film előadását

Véget ért a szovjetek végrehajtóbizottságának ülése

A szovjet egyes üzemekben törölni akarja a pénzrendszert

London, január 12. Moszkvából jelentik, hogy a szovjetek végrehajtóbizottságának ülése véget ért. A bizottság ülésén a jövőre a népbiztosok tanácsának intézkedéseit.

Az 1700 tagot számláló tanácskongresszus március elejére hívták össze. London, január 12. Moszkvai jelentés szerint a szovjetkormány az ötezer munkásnál többet foglalkoztató üzemekben és azokban a gyárakban, amelyek

a hadügyi népbiztosság számára állítják elő ipari termékeiket, teljesen kiküszöbölni szándékozik a pénzrendszert. Az ilyen üzemek munkásai részére zárt szövetkezeti üzleteket állítanak fel, amelyekben a munkás utalvány alapján vásárolhat.

London, január 12. Moszkvai jelentés szerint a szovjetkormány engedélyezte a Remarque-film előadását.

Német nemzetiségű lesz Csehszlovákia harmadik országos alelnöke

Változatlan a politikai helyzet Csehszlovákiában

Prága, január 12. Az agrárpárti Veger mai számában a belpolitikai helyzetet foglalkozva többek között ezeket írja: Az utóbbi napokban egyes lapok szenzációs közleményeket kolportáltak a belpolitikai helyzetről. A valóságban a politikai helyzet teljesen változatlan. Semmiféle lemondás nem történt és a következő napokra összeülnek a miniszterek, hogy tárgyalást folytassanak a további munkaprogram összeállításának kérdésében. A mezőgazdasági válság, a munkanélküliség, a hitelkeziók, valamint az építési és beruházási problémák, igen komplikált feladatok elé állítják a kormányt minden idegesség és nyugtalanság ezt a munkát csak megnehezíteni, esetleg pedig lehetetlenné teheti.

A köztársaság a mostaniaknál sokkal súlyosabb napokat élt át a háború után

és míg most a szomszédos államok a legsúlyosabb válságban esnek át, addig nálunk a világgazdasági válság aránylag sokkal gyengébben érezteti hatását. Eppen ezért bizalommal tekinthetünk a politikai események elé és csak azt kell kívánnunk, hogy az államalkotó pártokban legyen meg a kellő megértés és az egészséges szolidaritás.

Prága, január 12. Csehország harmadik országos alelnökének kinevezésével kapcsolatban a német kormánypártok azt a követelést állították fel, hogy ezt az alelnöki tisztséget német nemzetiségű hivatalnokkal töltsék be. A csehszlovák pártok elismerték a követelés jogosságát és így Csehország harmadik alelnöke német nemzetiségű lesz. A kinevezésre Boswaldeck vagy Pankrác kormánytanácsosoknak van kilátásuk.

Egy berlini egyetemi tanár leleplezte a német egyetemek doktorraavatási üzleteit

Pénzért árusítják Németországban a diszdoktori címet

Berlin, január 12. Egész Németországban óriási feltűnést keltettek azok a leleplezések, amelyeket az elmúlt napokban Seeberg Reinhold titkos tanácsos, a berlini egyetem teológiai tanára hozott nyilvánosságra azokról az üzletekről, amelyeket egyes németországi egyetemek a diszdoktori címmel folytatnak.

Seeberg könyörtelen nyíltsággal tárja fel azt, hogy egyes személyek milyen módon jutnak a német főiskolák tiszteletbeli doktori címéhez, ami Németországban több mint tizenöt év óta egyre gyakoribb és a legkönnyebben elérhető titulus lesz. Az egyetemi tanár eseteket sorol fel, amelyek miatt Németországban már egyáltalán semmi jelentőséget nem tulajdonítanak annak, ha valakinek a Doctor honoris causa cím szerepel a névjegyen. Ez most már nem kiténtetés, nem megtiszteltetés többé Németországban — mondja az egyetemi

tanár — hanem pénzzel megszerezhető dekórum.

A leleplezés szerint egy dr. Herdan nevével ügyvéd, akit bizalmas szolgálati révén nagyon jól ismernek a Berlinben működő külföldi követségeken, nemrégiben körlevelet intézett a németországi főiskolákhoz, amelyben azt kérte, hogy a német ipar tekintélyes állású személyiségeinek milyen feltételek mellett volnának hajlandók diszdoktori címet adományozni. De ennél még súlyosabb az az eset, hogy az egyik közép-németországi főiskola egészen nyíltan becsátotta áruba a doktori címet. Maga Seeberg is felszólítást kapott ettől az iskolától, hogy közzölje azoknak a kiválóbb közgazdasági személyiségeknek a nevét, akik hajlandók volnának pénzt áldozni azért, hogy az intézet diszdoktorává válassza őket. Számos politikus és a birodalmi közoktatásügyi minisztérium igen sok magasállású hivatalnok megkapta a

Halló!

Halló!

Ne felejtse el rádió-bérletét január hó folyamán megújítani, mert ellenkező esetben a postahivatal bevonja rádió-engedélyét.

TUNGSRAM

R-T. megtéríti önnek az előfizetési díjat, ha ön viszonteladónak bármelyikénél felmutatja az 1931. évi előfizetéséről szóló nyugtát

és készülékéhez egy új TUNGSRAM-BARIUM cső-szerűt vásárol. 850 lej összeget kitevő vásárlásnál 300 lejes előfizetési díj, 1700 lej összeget kitevő vásárlásnál pedig 600 lejes egész évi előfizetési díj térített meg.

Csak január hó 31-ig érvényes!

Használja ki tehát a Tungstram Művek áldozatkészségét, melyek hasznos újévi ajándékkal lepik meg a vevőközönséget. Siessen rádiókereskedőjéhez, ki a világhírű Tungstram gyártmányokat vezető és szolgáltatson ki magának idejekorán egy széria Bárium-csővet, hogy fenti rendkívüli kedvezményben részesülhessen.

Hogy élvezete teljes legyen,

Tungstram Bárium-csővet vegyen!

doktori címet azért, mert egyes főiskolák állami támogatást vártak ennek fejében.

Különösen a háború után lett nagyarányú a diszdoktori címekért való versengés Németországban, mivel a német köztársasági alkotmány a címet eltörölte és a diszdoktori cím az egyetlen kiintézet, amit egyesek a közérdekben kifejtett tevékenységükért elérhetnek.

Vannak olyan diszdoktorok is, akik nagy pénzügyi tranzakciókkal szereztek a háború és az infláció idején vagyoni vagyonukat és most a diszdoktori címmel ragasztanak szépségflastromot a multiseeberg tanár az egyetemek tekintélye és a doktori cím komolysága érdekében azt követeli, hogy a német egyetemek szüntessék be ezt az üzletkedést és többé senkire ne válasszanak diszdoktorra.

Reggelig tartó multság után agyonlőtte magát Belle Attila magántisztviselő

Nehéz körülményei készítették öngyilkosságának elkövetésére Bellét

Cluj-Kolozsvár, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma hajnalban tragikus öngyilkosság történt a Metropoli kávéházban. Hajnali öt órakor a kávéházban mulató egyik vendég revolverrel szívenlőtte magát. A pincérek és az öngyilkos köré gyülekező kávéházi közönség egy pamlagra fektették a még élő embert, akit az azonnal kihívott mentők a klinikára szállítottak. Utközben azonban a szerencsétlen ember kiszenvedett.

Az azonnal bevezetett nyomozás megállapította, hogy az öngyilkos Belle Attila biztosító tisztviselővel azonos, aki a Minerva biztosító társulatnál már évek hosszú sora óta működik. Belle tragédiája mögött egy sok szenvedéssel telített emberi élet húzódik meg. Rendkívül szerencsétlen család legfiatalabb tagja volt Belle. Édesapja éveken ezelőtt halt meg, nővérét tragikus szerencsétlenség érte férje elhalálásával, testvérei sorra haltak és

a nyolc testvér közül ő az ötödik, aki eltávozik az élők sorából.

Belle özvegy édesanyjával élt Kolozsváron, ahol a Tordai-ut 3. szám alatt volt szegényes lakásuk. A meg-

vakulás felé közeledő 71 éves matróna abból a támogatásból élt, amit most öngyilkosságát elkövetett fia nyújtott neki. Belle Attila kis jövedelméből megélni nem tudott, különböző utakon kellett pénzhez jutnia és január 13-án néhány jelentékeny összegről szóló váltója járt le, amelyeket kiegyenlíteni nem tudott.

Belle, tartozásai elől úgy látszik csak a halálba menekülhetett. De halála előtt még együtt mulatott hajnalig, cigányzene mellett pezsgőzött és a társaság, amellyel együtt volt, nem is sejtette, hogy milyen tragikus gondolatok foglalkoztatják Bellét, amikor hajnal felé egy pár percre eltávozott a mulató társaságból. A rendőrségi vizsgálat során Belle iratai között egy-két levelet is találtak, amelyből az derült ki, hogy Bellének egy kolozsvári uriaszonnal volt viszonya, tehát valószínűleg szerelmi okok is kényszerítették Bellét öngyilkosságának elkövetésére. Belle Attila halála széles körökben kelt mély megdöbbenést, mert Bellét mindenütt szorgalmas és nehéz körülmények közötti embernek ismerték, aki mindig hely tudott állani kötelezettségeinek.

egbizható
szükségletét be-
szerezni, írjon
ánlatot
N orth. kóser
Oradea, Saguna 6.
1931
saját bőrdoboz.

Ez volt a kínos
közéleti viszo-
llemző botrány

ira
t

tett zónából

oknak, amelyet
ddigi kitörések
eszélyeztetett s
most veszélyez-
tározni, mert
em adja meg az
ására.

gyűlési
ényei

zatot kaptak

munkások ösz-
vazatot kaptak,
k 46 százaléka
választásokon
kát hódították
elentősebb erő-
revizionisták.
atoknak alig 7
maguk számára
a szavazatok
és Jabotinsky
nemzetgyűlés
vebb frakciója
erőviszonyokra
tel-avivi ered-
árt 6391, a re-
rachai 1668, a
sszonyok párt-
5, a baloldali
boldali Poale
sták 189 szava-
Tikvában 1258
spártra, 548 a
a Mizrachira.

ése alkalmával
itették az ötö-

ok elismerték
át. Newyorkból
államok kormá-
etemala új kor-
associated Press
ország és több
tén közölték,
uetemalai kor-

ONSÁGAI AI
K AZ UJ K
ABAN.

dőleg

árainkat!

59-től

29 ”

49 ”

49 ”

90 ”

kjainkban

No. 13.

A hetvenéves Nachum Szokolow

Nachum Sokolow, a cionista világszervezet elnöke, a modern cionista mozgalom egyik megalapítója, a mai zsidóság egyik legkiválóbb szellemi vezére január 23-án tölti be hetvenedik életévét. Ebből az alkalmából a cionista szervezetek és a földkeresség valamennyi héber organizációja nagy ünnepekre készül.

Sokolow 5621 (1861) Sewat 5-én született a lengyelországi Wyszogrod községben. Már kora ifjúságában az újságírással jegyezte el magát és 1884-ben belépett a Haezira nevű varsói héber lap szerkesztőségébe, amelynek vezetését csakhamar átvette. Sokolow volt a tulajdonképpeni megalapítója a modern héber zurnalisztikának. Pompásan megírt cikkei és tárcái az európai szellemben szerkesztett Haezirában nagy kultúrteket jelentettek, minthogy éppen a gettóból kinőtt keleteurópai zsidó olvasóközönség számára közvetítették el a nyugateurópai modernséget. Emellett Sokolow rengeteg cikket közölt héber, jiddis, orosz, angol, francia és német nyelven a világ csaknem valamennyi zsidó lapjában. Sokat dolgozott nemzsidó lapokban is, ahol annál szívesebben fogadták pompás írásait, mert Sokolow csaknem valamennyi európai nyelven egyforma folyékonyan és tökéletesen írt.

A cionista mozgalomhoz közvetlenül Herzl fellépése után csatlakozott Sokolow és már az első cionista kongresszuson részt vett. Herzl halála után Kölnben főtitkára lett a cionista világszervezetnek és David Wolfsohn elnöke lett nagyszabású politikai és kulturális tevékenységet fejtett ki. Hosszu ideig az ő szerkesztésében jelent meg a Die Welt, a cionista világszervezet központi lapja, valamint a Haolam, amelyet ő is alapított. 1909-ben elkísérte David Wolfsohnt fontos politikai küldetésben Konsztantinápolyba.

Ettől az időponttól kezdve egyre jobban került előtérbe a cionista mozgalom politikai, kulturális és propagandaterületein. A tizedik cionista kongresszuson pedig, amelyet Baselben tartottak meg 1911-ben professzor Otto Warburggal, Semarjahu Lewinnel és dr. Artur Hantkeval együtt beválasztották a cionista világszervezet szűkebb Akcionárius Komitéjába. Berlinbe költözött át ekkor és ott vezette a cionista szervezet ügyeit egészen a világháború kitöréséig. A világháború alatt Sokolow Berlinből Londonba költözött, ahol Weizmannal és dr. Tschlenowval együtt nagyszabású politikai akciókat kezdett a cionista követeléseknek az angol politikába való beiktatásáért. Sok része volt neki is a Balfour-deklaráció kivívásában.

A Balfour-deklaráció óta Nachum Sokolow aktív módon vette ki a részét a cionizmus valamennyi politikai akciójából. A háború alatt fontos tárgyalásokat folytatott Európa kimagasló politikai egyéniségeivel a cionizmus kérdéseiről és ő szerezte meg Franciaország és Olaszország hozzájárulását a Balfour-deklarációhoz. Több tárgyalást folytatott Sokolow a Vatikánnal is, 1917-ben XV. Benedek pápa magánkihallgatáson fogadta Sokolowot, aki részletesen fejtette ki a katolikus egyház feje előtt a cionista mozgalom célkitűzéseit.

A versaillesi béketárgyalások alkalmából Sokolowot választották meg a Comité des Delegations Juives elnökévé és ebben a minőségében nagy szerepe van abban, hogy a különböző békeszerződések elismerik a zsidó kisebbségi jogokat. Sokolow eszközölte ki az amerikai parlament hozzájárulását a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthonhoz és az egyes országok, mint Lengyelország, Románia, Dél-Afrika szimpatianyilatkozatai a cionizmussal szemben szintén az ő politikai működésére vezethetők vissza. A londoni konferencián, 1920-ban őt választották meg a cionista világszervezet elnökévé. 1929-ben pedig, amikor a kibővített Jewish Agency megalakult, tagja lett az Agency ekzekutívájának, 1930-ban pedig az adminisztratív bizottság tiszteletbeli alelnökének választották.

Politikai, újságírói tevékenységén kívül Sokolow rendkívül termékeny irodalmi és tudományos működésére nézhet vissza. Héberül, németül, angolul mintegy 40 kötet filozófiai, történelmi, földrajzi és irodalmi tanulmánya jelent meg, azonkívül héberre fordította az

európai irodalom számos klasszikus művét.

Nachum Sokolow a zsidó tömegek kö-

zött, különösen Kelet-Európában, Dél-Afrikában és Amerikában mint politikus, népszónok, író és újságíró példátlan népszerűségnek, megbecsülésnek és szeretetnek örvend. Hetvenéves születésnapja alkalmából az újjáéledő zsidóság szívének egész melegevel fordul a nagy zsidó vezér alakja felé.

Pan Halipa úgy találja, hogy a romániai zsidó kérdés el van tulozva

Stere és Pan hiveinek csatája a lapusnamegyei kongresszuson

Bucuresti-Bukarest, január 12. Tegnap délelőtt 10 órakor a lapusnamegyei nemzeti parasztpárt hatvanas bizottsága kongresszust tartott Pan Halipa elnöke alatt, amelynek során a volt munkaügyi miniszter hosszabb expozé tartott a jelenlegi belpolitikai helyzetéről. Pan Halipa elmondta, hogy az akuttá vált nehéz helyzet következtében a kormánynak nagymértékben el kellett térnie eredeti programjától. Ezután a zsidóság helyzetéről beszélt Halipa, aki szerint nem lenne szabad túlzásba vinni azt az álláspontot, hogy Romániában a zsidóság szempontjából türelhetetlen állapotok uralkodnának. Stirba képviselő elpanaszolja a közelgő választásokkal kapcsolatban, hogy a választásokkal

most már nem járnak el a kellő gondossággal. Toncescu képviselő a parasztság helyzetéről beszél. Bobie sterista szerint a kormány eddig nem csinált semmit a beszarabiai lakosság érdekében. Scobiola kritizálja több szempontból a kormány ténykedéseit. Elmondja többek között, hogy az ország költségvetését egy éjszaka szavazták meg, amire még sehoh a világon nem volt példa. Ez a tény — mondja Scobiola — nagymértékben alkalmas arra, hogy a külföld bizalma Románia iránt csökkenjen. Ezután a hatvanas bizottság elnökévé újból Pan Halipát választották meg, amely miatt élénk vita fejlődött ki Pan Halipa és Stere hivei között.

Jugoszlávián keresztül bonyolítják le Románia olaszországi élőállat exportját

Belgrad, január 12. Románia, mint ismeretes, a múlt évben szerződést kötött Olaszországgal, melynek értelmében Olaszország Romániában szerzi be állatszükségletének nagy részét. A romániai állatexport ennek következtében lényegesen emelkedett és ha ez a szerződés néhány évig még életben marad, akkor Románia állatexportja egyensúlyba hozza az ország külkereskedelmi mérlegét.

Románia főleg sertéseket, bárányokat, lovakat és szarvasmarhákat szállít Olaszországba és naponta átlag 20 vagon élőállat kerül Itáliába.

Az állatexportot Románia eddig Magyarországon keresztül bonyolította le az Arad—Kurtics—Békéscsaba—Hódmezővásárhely—Szeged — Budapest—Zágráb vonalon, ami igen nehézkes volt és sokszor megtörtént, különösen nyáron, hogy az állatok nem bírták ki a nagy utat és utközben elhullottak. Jugoszlávia és Románia részéről most az a kívánság merült fel, hogy Románia olaszországi állatexportját Jugoszlávián keresztül bonyolítsák le. Ebben az ügyben nemrég a román államvasutak egy bizottsága járt Szabadkán és Belgrádban és a szabadkai, illetve belgrádi vasutigazgatóságok vezetőivel tanácskozásokat folytatott. A bizottság nemrég befejezte jugoszláviai tárgyalásait és Bukarestbe utazott, ahol jelentést tett az eredményéről.

Jugoszlávia részéről a szabadkai vasutigazgatóság vezeti a tárgyalásokat a romániai hatóságokkal és január folyamán végleges döntés lesz ebben az ügyben.

Mindkét részről fontosnak tartják, hogy a román állatexportot, amely Olaszországba irányul, Jugoszlávián keresztül bonyolítsák le annál is inkább, mert a jugoszláv vasutakon sok kal hamarabb érkezne meg a küldemény Olaszországba és a szállítás lényegesen olcsóbb volna, mint Magyarországon keresztül.

Abban az esetben, ha a megegyezős létrejön, már február elsejétől kezdve megfelelő számú vonatot állítanak be a következő vonalon: Zombolya, Kikinda, Szabadka, Vinkovec, Zágráb, Ljubljana, Rakek. Eszerint ha a nagy romániai állatexportot Szabadkán keresztül bonyolítanák le, naponta átlag husz vagon élőállatot tranzitálna a szabadkai vasutigazgatóság a szarvabánsági vasutigazgatóságon keresztül Olaszországba. A tranzit lényeges bevétel többletet jelentene a jugoszláv államvasutak számára és bizonyosra vehető, hogy az egyezés, tekintettel a baráti és szövetséges viszonyra, amely a két állam között fennáll, létre fog jönni.

Közgazdasági körökben nagy érdeklődéssel várják a tárgyalások eredményét, miután a tranzitforgalom a jugoszláv élőállatexportra is kedvező hatással volna.

Egymillió lejt ígért a bukaresti német követ egy levélért,

amelyben Filipescut „kétes egyénnek“ mondotta. Miért fog távozni Bukarestből von Mutius?

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Még a régi békeévek igazi boszorkánykonyhákka telített diplomáciájának világában is ritka pikantériájú lett volna az az affér, ami — mint azt annakidején megírtuk — von Mutius bukaresti német követ és Grigore Filipescu az Epoca főszerkesztő tulajdonosa között kirojt és amely kétségkívül is avval fog végződni, hogy a német követ előbb hosszabb szabadságra megy, majd pedig végleg fel kell, hogy eserelje állomáshelyét, mert végleg kegyvesztett lett. Megírtuk akkor, hogy Grigore Filipescunak kezébe került egy levél, amelyet von Mutius követ írt és amelyben a német követ eléggé

nem hibáztatható elővigyázatlan-ságból „kétes személyiség“nek nevezte a Morgan-féle telefontörzst igazgató elnököt, Grigore Filipescut. Az Uj Kelet munkatársának módjában volt pontos és kimerítő részleteket megszerezni arról, hogy mi áll ennek a kínos diplomáciai afférnak a hátterében. A nem minden pikantériától ment és hallatlanul érdekes, sőt szövevényes ügy részletei a következők:

Von Mutius bukaresti német követ felesége, az arisztokrata származású, francia eredetű Mária Mutius intim barátságban volt esztendőik óta Barbu Stirbey herceg feleségével, annak a Stirbeynek nejével, akiről ismeretes volt, hogy Károly király visszatéré-

séig a legnagyobb hatalom volt egész Romániában. Stirbey legelkeseredettebb ellenfelei közé tartozott a különböző nagyvagyonú Grigore Filipescunak, aki ugyyszólván ama egyetlen célből tartotta fenn az Epoca című lapot, hogy abban napról-napra a legélesebb támadásokkal illesse Barbu Stirbeyt.

Az Epocában megjelent támadásokat a román fővárosban megjelenő egyetlen németnyelvű napilap, a Bukaresti Tagblatt, amely közel áll a német követséghez átvette, sőt kommentárokkal fűszerezte. Stirbey hercegnő szemrehányásokat tett emiatt a német követ feleségének, aki viszon urának panaszolta az esetet és erre von Mutius a következő tartalmú levelet írta a német lapszerkesztőhöz: „A német közönséget nem érdeklik azok a vádak, amelyek egy olyan kétes személyiség tollából kerülnek ki, mint Grigore Filipescu...“

A levél a balkezes diplomata instrukciója, a Bukaresti Tagblatt főszerkesztőjéhez került, aki azt eléggé elővigyázatlanul íróasztalán felejtette. Másnap már von Mutius is részletekkel arra, hogy egy ilyen tartalmú levelet nem lett volna szabad kezébe kiadni és személyesen ment át a Bukaresti Tagblatthoz a levélért, amelyet azonban — dacára, hogy az egész szerkesztőséget felhányták, — nem találták meg. A német követ jól sejtette, hogy ez a levél annak a kezébe kerülne, aki azt ellene felhasználhatná és a következőket jelentette ki nagy izgalom közepette:

— Aki az általam küldött levelet amely elveszett, eredetiben átnyújt nekem és biztosítékot ad arra nézve, hogy a levelet időközben nem fényképezték le, annak én egymillió lejt fizetek...
Időközben Grigore Filipescu kezébe jutott az ominózus levél és Filipescu az udvar kegyeltje bejelentette az esetet az udvarnál is. A német követ, aki Stirbeyt merte védeni és álmegsértette a telefontörzst elnökét, ügyetlen és pechhes diplomatának bizonyult, távozni fog Bukarestből.

— Uj harcok Annamban indokinaikélok és francia csapatok között. Parizsból jelentik: Annamban új harcok vannak az indokinaikélok és a francia csapatok között. Nongloc falu közelében számos halottja és sebesültje van a harcoknak mindkét részen.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Január hó eseménye! lesz SALAMON LÁSZLÓ (Salló Tamás) tanulmánykötete, mely „Nincs más megoldás“

címmel fog megjelenni s az erdélyi progresszív publicisztikában óriási feltűnése számíthat

A 3 éves könyv mindössze 40 lej lesz és előre megrendelhető az UJ KELET kiadóhivatala útján is.

Uj Kelet bányási főszerkesztő Felelős szerkesztő Bukarest Hátzergi Cikkeink után megjelölés

Borult, h Budapestről je intézet időjár gadozó hőmérs borult, inkább kisebb havazás Budapestén volt.

Tömegtűn a kommunisták sán a baloldali földön elrendel munisták őrizet tüntetést rende lom oszlatolt sz ban 9 kommun zal vádolják ő szolgálatot vég zépeurópai kom

Szövetségri. Bécsből jel lebből javasol nácsnak a szó napjának kitiüz köt ezuttal első választópolgárs lasztani.

Sziklaomlá bert Equadorba Newyorki jelent bambe kerületén mas sziklaomlá pályát másfél k lánna tette. A h több hetet fogn yorkba érkezett borzalmas hegyv orvan Angora köz a hirt később m fát a hetek óta t

A Zsidó Nö 6 órakor a Nap Victoriei 85. sz.) Eisler Mátýás k seül gyászünnepe felkéri tagjait, a sület iránt érő tisztelőit és bar ilúsen minél sz sziveskedjenek.

Halála után ták fel a 88 mill végrendeletét. I közvéleményét m hire izzgatja. K előtt Goscenin v Chajim Posnan

Amerikában har gyonra tett szer Amerikában kato és ezért Lengyel kitagadta. Posna rendeletet készít ezt csak 50 évvel fel. E napokban a végrendeletet a hogy Posnanskv tokkal együtt 88 deit. Természetes. Lodzban és Gosc ignynt jelentett h

A beszercei egyesület előadás rek és a Barbkos ber 20-án nagys amelynek kerete Bocher“ című h operettet adták e előadás minden rült. Az operette tanította be, aki mélye, hetekig f réért. A darab n sorban Morgenste szép hangjával és sikert aratott. Re Stefi játékkal Schulsinger Ibi n ta a közönséget természetes játéka vával. A férfinzer ger Lázár, Fuch Fuchs Nuszi, val nagyszerien játs sok kellemes per zsufozásig megtölt tely rendezése kö roly, a helyicsopo ismerés. Az előa reggelig tartó tán

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Borult, hideg időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint ingadozó hőmérséklet mellett tulnyomóan borult, inkább hideg időjárás várható kisebb havazásokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délnél 3 fok Celsius volt.

— **Tömegtüntetést rendeztek Kassán a kommunisták.** Prágából jelentik: Kassán a baloldali szélsőségek a tót feloldón elrendelt házkutatások és kommunisták őrizetbe vételei miatt tömegtüntetést rendeztek, amelyet a karhatalom szétlőtt. Kassán 30, Pozsonyban 9 kommunistát tartóztattak le. Azalatt vadolják őket, hogy titkos kurír-szolgálatot végeztek Moszkva és a közép-európai kommunista pártok között.

— **Szövetségi elnököt választ Ausztria.** Bécsből jelentik: A kormány közlekedési javasolnival fogja a nemzeti tanácsnak a szövetségi elnökválasztás napjának kitűzését. A szövetségi elnököt ezuttal először fogja Ausztriában a választópolgárság közvetlenül megválasztani.

— **Szíklaomlás ölt meg százhatvan embert Equadorban.** Párizsból jelentik: Newyorki jelentés szerint Equador Si-bambé kerületének vasutvonalán, hatalmas szíklaomlás 170 embert megölt s a pályát másfél kilométeren használhatatlanná tette. A helyreállítási munkálatok több hetet fognak igénybe venni. Newyorkba érkezett hírek szerint az equadori borzalmas hegyomlás áldozatai között van Angora köztársasági elnöke is. Ezt a hírt később megcáfolták. A katasztrófát a hetek óta tartó esőzés idézte elő.

— **A Zsidó Nőegylet f. hó 14-én d. u. 6 órakor a Napközi Otthonban (Calea Victoriei 85. sz.) néhai főtisztelő dr. Eisler Matyas kegyeletes megemlékezésül gyásznapot tart.** Tisztelettel felkéri tagjait, a tarsegyleteket, az egyesület iránt érdeklődőket, a boldogult tisztelőit és barátait, hogy e gyásznapon minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

— **Halála után 50 évvel most bontották fel a 83 millió dolláros hagyaték végrendeletét.** Lodzból jelentik: Lodz közvéleményét mesés amerikai örökség híre izgatja. Körülbelül 100 évvel ezelőtt Goscenin városkából kivándorolt Chajim Posnansky lengyel polgár és Amerikában hamarosan hatalmas vagyongyónra tett szert. A zsidó Posnansky Amerikában katolikus nőt vett feleségül és ezért Lengyelországban élő családját kitagadta. Posnansky halála előtt végrendeletet készített, de meghagyta, hogy ezt csak 50 évvel halála után bonthatják fel. E napokban járt le az 50 esztendő és a végrendeletet felnyitották. Kiderült, hogy Posnansky vagyona máig a kamatokkal együtt 88 millió dollárra emelkedett. Természetes, hogy most valamennyi Lodzban és Gosceninban élő Posnansky igényt jelentett be az örökségre.

— **A besztercei sómerek és Barkochba egyesület előadása.** A besztercei sómerek és a Barkochba egyesület december 20-án nagyszerű estét rendeztek, amelynek keretében a „Der Süsse Bocher” című háromfelvonásos jiddis operettet adták elő a műkedvelők. Az előadás minden díszletremélően sikerült. Az operett Morgenstern Blanka tanította be, aki fáradságot nem kímélve, hetekig fáradozott az est sikeréért. A darab nőszereplői közül is első-sorban Morgenstern Blanka vált ki, aki szép hangjával és finom játékaival nagy sikert aratott. Rotschild Éva és Fuchs Stefi játékaival és tánszámaikkal, míg Schulsinger Ibi most is magával ragadta a közönséget bájos megjelenésével, természetes játékaival, énekével és táncával. A férfiszereplők is, Schwartzberger Lázár, Fuchs Ede, Braver Saul, Fuchs Nuzsi, valamint Teszler Andor nagyszerűen játszották szerepeiket és sok kellemes percet szereztek a természetesen megölt közönségnek. Az estély rendezése körül Morgenstern Károly, a helyi csoport főtáncosát illeti elismerés. Az előadást jó hangulatban reggelig tartó tánc követte.

A lakók szövetsége memorandumban kéri a lakbérek leszállítását

Népes gyűlést tartott Bukarestben a bérlők szövetsége

Bucuresti-Bukarest, január 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország-szerte megindult lak- és üzletbérek leszállítására indított mozgalom egy-ségesen nyilvánul meg az egész ország területén. Tegnap a lakók szövetsége Bukarestben tartott gyűlést, amelyen többszáz ember vett részt. A gyűlésen több felszólalás hangzott el, amelyekben a szónokok erősen követelték a lakbérek leszállítását.

A gyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amelyet memorandumban fognak a minisztériumhoz eljuttatni. A memorandum feltárja azt a

visszias helyzetet, amely azáltal áll elő, hogy az összes árak zuhanásszerűen esnek, az egész vonalon leszállítják a béreket és a keresetképeség az összes foglalkozási ágakban visszafejlődött, de a lakbéreket változatlanul emelik és a lakók leggyakrabban a háztulajdonosok kénye-kedvének vannak kitéve, mert még a háztulajdonosokra kivett adók nagyrészt is a lakókra tolják át.

A lakók memorandumát egy bizottság fogja a mai napon átnyújtani a minisztériumnak.

— **A düsseldorfi rém — épelméjű.** Düsseldorfból jelentik: Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Kürten Péter, a düsseldorfi tömeggyilkos tettesteit felölősségre vonható. Az ügyesség a vádiratot már elkészítette ellene és így ügye nem sokára főtárgyalás alá is kerül.

— **Eljegyzés.** Gottlieb Mariska Dej, Dávid Süsmann újságíró Bucuresti, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **László Manyi Satu-Mare és Guttman Sándor jegyesek.** Minden külön értesítés helyett.

— **Brüning kancellár visszatért Berlinbe.** Berlinből jelentik: Brüning kancellár este tizenegy órakor keletporoszországi és sziléziai utjából visszatért a birodalmi fővárosba.

— **A nizzai expressz vasuti karambolja.** Párizsból jelentik: Dijon előtt két állomással a párizs-nizzai expressz egy kisiklott tehervonat szerelvénybe ütközött, de szerencsére sikerült gyorsan lefékezni. 11 vasutas megsebesült. A pálya megrongálódott, úgy, hogy csak az esti órákban sikerült a forgalom számára újra szabaddá tenni.

— **Február elsején nagygyűlést tartanak a köztisztviselők.** Bukarestből jelentik: A köztisztviselők egyesülete február elsején újabb nagygyűlést tart Bukarestben, amelyen az áldozati adók, a tisztviselők inkadrálása és a statutum kérdése kerül napirendre. A nagygyűlés iránt a köztisztviselők körében általános az érdeklődés.

N A P R Ó L - N A P R A

Loucheur miniszter a Franciaországban dolgozó külföldi munkások ügyéről tett sajtónyilatkozatában közölte az újságírókkal, hogy a kérdés a minisztertanács foglalkozni fog. A miniszter hangoztatta, hogy Franciaországban mindössze tizenegyezer a munkanélküliek száma s a vállalatok, ha kényszerelbocsátásokra fog sor kerülni, bizonyára előbb a külföldi munkásokat fogják elbocsátani, tehát a külföldiek helyzete nem valami kedvező jelen pillanatban. Loucheur szerint a francia luxusiparban, amely nagyrészt exportra dolgozik, a válság különösen érezhetővé vált, míg a mindennapi szükségleteket előállító termelés és az építőipar helyzete egyelőre még normálisnak mondható.

Port Natalból jelentik, hogy Bait-roechi kapitány vezetése alatti hidrop-lánt 1400 kilométeres uton vontatta vontató hajó. Tegnap elérték Fernando Noronhat, de a viharos tenger miatt nem kísérelhették meg a kikötést. Később a vizirepülőgépek súlyedni kezdett s legénysége ekkor leszerelte motorját, szárnyait és kiemelte postáját a súlyedő gépből, amely aztán el is tűnt a háborgó tengerben. A légi flotta több tizenegy hidroplánja Balbó vezetése alatt megérkezett Bahiába.

St. Moritz egyik szállodájában egy Boulton nevű angol nő négy revolver-lövéssel megölte Kuno Hofer svájci író és ötödik golyójával saját magát sebesítette meg súlyosan. A dráma okát még nem sikerült tisztázni.

A luxemburgi Esch közelében a Miniere des Terres Rouget bányavállalat pénztárával szemben elkövetett rablás miatt a határ szigorú őrzését rendelték el, hogy a gonosztevők Luxemburgot ne hagyhassák el. Az országúton csendőrokok igazoltatják a gépkocsik utasait, de eddig még nem sikerült a munkások hetibérével, több mint 182 ezer frankkal kerekelt oldott fegyveres rablók nyomára jönni. Az autósoknak szokatlan kilométerenkénti folytonos igazoltatása saj-

nálatos szerencsétlenséget is okozott. Egyik autóvezető nem vette észre a kocsi megállásra felhívó csendőroket s két csendőrt elgázolt autójával. Egyikük állpota különösen igen súlyos, mert mindkét lábát és mindkét kezét eltörte a gázoló gépkocsi.

A lengyelországi Memel-vidék kormányzója megtagadta az utlevelek kiadását attól a két többségi német párt hoz tartozó képviselőtől, akik Genf-be akartak utazni a népszövetségi tanács ülésére alkalmából, hogy jelen legyenek a Memel-vidék sérelmeinek tárgyalásánál.

Miklas osztrák szövetségi elnök tegnap Amerika népe számára rádióbeszédet mondott a Ballhaus-palota történelmi épületének egyik nagytermében elhelyezett mikrofon előtt. Beszédét angol nyelven a bécsi amerikai követ tolmácsolta. Miklas az amerikai nép üdvözlése után ismertette Ausztria helyzetét és az összes népek szolidaritásának szükségességét hangoztatta, hogy az emberiség jobbjövőjé elvezethessék.

A Morgen szerint egy osztrák nagy birtokos amerikai mintára tömegforgasztó óriási éttermet akar létesíteni az osztrák fővárosban, amelyben az árak rendkívül olcsók lesznek, mert ki tudnak zárni minden közvetítő-kereskedelmet. A vállalkozó nagybirtokos, akinek saját vágóhidja, péküzeme, tejgazdasága és malma van, étteremben az ebéd árát 1 sillingben, a reggeli árát 20 garasban állapította meg.

A nagyrevi arzenperben halálra ítélt Kardos Mihály Szeni Mária halálbüntetését a felsőbb igazságügyi fórumok is jóváhagyták. Kegyelmi kérvényét a legfelsőbb helyen is elutasították s így a halálos ítéletet Szolnokon kedden végrehajtják. Az elítélt védője még egy utolsó kísérlet tett újabb kegyelmi kérvénnyel védené életének megmentése érdekében. Ennek az intervenciónak eredménye még nem ismeretes.

— **HALÁLOZÁS.** Tragikus haláleset történt nemrégiben Máramaroszigeten, melynek áldozata Krausz Miklós máramaroszigeti gyógyszerész, az ottani zsidóság egyik közszereplője és a közéletben vezetőserepet vivő tagja volt. Krausz Miklós néhány héttel ezelőtt Magyarországra utazott rokonai meglátogatására és rokonai körében érte a halál, mely hirtelen ragadta el szerettei köréből. Krausz Miklós halálhíre Máramarosziget zsidóságában mély megdöbbenést váltott ki. A megboldogult családja Husztra szállította haza Krausz Miklós holttestét, ahol óriási részvét mellett temették el.

— **Ismét elhalasztották a Cur Salom-pert.** A kolozsvári törvényszék Cojocaru tanácsa ma délelőtt már ötödször vette tárgyalás alá a Cur Salom-pert. Ez alkalommal már a bizonyítási eljárásra került volna a sor, de a magánvadás és a vádlottak képviselői szükségesnek tartották, hogy az egyszerre két szekciónál folyó pert egyesítsék. A törvényszék kimondotta, hogy a két pert egyesíti és ezért a tárgyalást egy későbbi terminusra elnapolta.

— **A szigeti Barissia Chaver Kavodjai.** Lapunk tegnapi számában beszámoltunk a szigeti Barissia nagyszerű avató-kommerzéről. Sajnálatos technikai hiba folytán tévesen közöltük a felavatott Chaver Kavodok névsorát. A kommerzen a szigeti zsidó közélet vezetői közül a következőket avatta fel dr. Fried Abraham, a Barissia Chaver Kavodjainak: dr. Klein Arthur, dr. Székely Menyhért, Fuchs Ede, dr. Rosner Izidor, dr. Sternberg Aladár, Fraenkel Misu és dr. Dermer Jakab.

— **Meghalt Claude Anet.** Párizsból jelentik: Claude Anet, az ismert író és újságíró tegnap Párizsban vérmérgezés következtében meghalt. Fiait korábban egyik első előharcosa volt annak a mozgalomnak, amelynek később sikerült az ifjuságot megnyernie a sport számára. 1892-ben Divonneben megnyerte a francia teniszbajnokságot. Később újságírói minőségében auton beutazta Perzsiát, Kaukázust és 1914-ben az Uralban érte a hadüzenet. Oroszországban maradt és a Petit Parisien tudósítója volt. Résztvett az orosz forradalomban, később azonban egy gunyos névjegy miatt Lenin börtönbe záratta. Regényei közül legnagyobb sikere az „Ariadne”-nek volt, amely orosz miliőben játszódik. Nemrégiben mutatták be Párizsban nagy sikerrel „Mayerling” című drámáját.

— **Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés** eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és belek működését kitünően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedés a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Ötszáz halottja van a hidegnek Kinában.** Londonból jelentik: Sanghaiból érkezett hírek szerint egész Kinában szokatlanul szigorú tél lépett fel. Allandóan hatalmas hóviharok pusztítanak, melyek a táviro és telefonvonalakban óriási károkat okoznak. Egyetlen éjszaka befagytak az összes folyók és tengeri kikötők. A hirtelen beállott fagnak eddig ötszáz halalos áldozata van.

— **Madridban egyelőre fenntartják az ostromállapotot.** Párizsból jelentik: Madridban a spanyol minisztertanács az általános belpolitikai helyzet megvizsgálása után úgy döntött, hogy az ostromállapotot még egyelőre fenntartja. A kormány foglalkozott a március elseji választások előkészítésével. A miniszterek a minisztertanács ülése után hangoztatták a sajtó képviselői előtt, hogy a kormány teljes szabadságot fog adni a választóknak akaratuk nyilvánítására. Madridban Berenguer tábornok miniszterelnök kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy az országban mindenütt rend és nyugalom van.

— **Véget ért a ruhrvidéki sztrájk.** Berlinből jelentik: A ruhrvidéki bányaegetület közlése szerint a sztrájk véget ért. A sztrájkolók száma legtöbb volt január 3-án, amikor számuk meghaladta a 16 ezret. A sztrájk ideje alatt 95 ezer munkóra ment veszendőbe és a munkásoknak 850 ezer márkával kevesebb bért fizettek ki a vállalatok azzal az összeggel szemben, amit a munkabeszüntetés elmaradása esetén kifizettek volna.

eseménye!
LÁSZLÓ (Salló) négykötete, mely megoldás

megjelenik s az er-
publicisztikában
esre számíthat

O lej lesz
elhető az UJ KELET
tala utján is.

KÖZGAZDASÁG

A regáti gabona meghódította az erdélyi piacot

Nagy áresések mutatkoznak. Erdélyben megjelent a beszarábiai bor

Cluj-Kolozsvár, január 12. Az erdélyi gabonapiac az utóbbi időben teljes üzlet telenséget mutat. Az az emelkedési tendencia, amely az ünnepek előtt mutatkozott, megszünt, sőt az árak bizonyos cikkeknél esni is kezdtek. Ma az erdélyi gabonára jóformán nem is akad még a bőlföldön sem vevő.

A regáti gabona teljesen meghódította az erdélyi piacot. A regáti gabona, a magas szállítási tarifa ellenére, még mindig olcsóbb, mint az erdélyi. A minőségbeli különbség azonban nem valami nagy, az egyetlen különbség a regáti és az erdélyi buza között csak az, hogy az erdélyi kevesebb idegen anyagot tartalmaz és szintén észrevétlenül van egy nagyon kis mennyiségű rozsszal keverve. Ennek tulajdonítható az a tény, hogy az erdélyi buza drágább, mint az ország többi részéből származó gabona. Az erdélyi termelők különben is rendkívül ragaszkodnak az árakhoz, mivel remélik, hogy tavasszal valamennyire csak fog emelkedni a buza ára. A ga-

bonaneműek közül egyedül a zab mutat emelkedési tendenciát.

Az utóbbi időben ismét előtérbe került a bor, a szőlő kérdése. Annak ellenére, hogy az erdélyi termelők hatalmas bormennyiséggel rendelkeznek, az utóbbi időben az erdélyi piacon megjelent a beszarábiai bor. Nagyszabású cégek, amelyek valamikor a Küküllő és Arad környékéről szereztek be készleteiket, nagy üzleteket kötnek a beszarábiai termelőkkel, vásárolják az ottani bort, melynek ára most már literenként 5 lejre süllyedt. Ha nem történne meg a kellő elősegítés, melyek nem annyira elősegítendőek, de a szó szoros értelmében csak lehetővé tennék a boroknak export útján való értékesítését, akkor az erdélyi, az aradvidéki szőlősgazdák még minimálisnak sem mondható árakon kényyszerülnek termékeiket értékesíteni, ami természetesen az erdélyi szőlőgazdaság pusztulását vonja maga után.

Bánsági liszt- és terménypiac

A román gabona és liszt piac kétség-telenül a magyar-cseh vámháboru hatása alatt áll. A román gabona és liszt piacon ugyanis máról-holnapra nagy eltolódások következtek be, mennyiben a külföldi export tekintetében a román eladó piac a magyar konkurrenciát követve elvesztette egyik legfontosabb piacát: az ausztriai. A magyarok ugyanis, hogy valahogy kárpótolják magukat az elvesztett esh piacért és főleg, hogy valami formában tudhassanak a felhalmozott lisztstokkjaikon, megrohanták a bécsi és a többi osztrák piacokat s itt lényegesen olcsóbb árakkal lehetetlenné tették a román lisztáru prosperálását. Egyelőre tehát az a helyzet, hogy a román liszt bizonytalan időre elvesztette legszámottevőbb felvevő piacát s így a román export belátható időközönként teljesen szünetelni fog. Ennek a csepptel sem vigasztaló helyzetnek a jegyében indult meg tehát a heti gabona és terménypiac is. Az egész vonalon ilyenformán üzlettelenség könyvelhető el. A bánáti, de az ország malmait is tartózkodóak és nem mernek semmilyen ügyletbe bocsátkozni. A gabona export szempontjából egyedül Csehszlovákia jöhet számításba. Itt is redukált kivitel bonyolódik le, egyrészt azért, mert a Béga szünetel a vontatás, másrészt az aktuális üzletek alig-alig heti 8-10 vagon gabonaárura szorítkoznak, az eddigi heti 80-100 vagonnal szemben.

Liszt piac: Eltekintve a most beállott új helyzettől, a liszt piacon immár karácsony után mindjárt esni kezdtek az árak. Az áresőkkenések elég jelenté-

kenyek s ha a kormány valamilyen ötletes intézkedésével nem tudja kiparizolni az osztrák piacon a magyar konkurrenciát, eleve számolni kell újabb ármorzsolódásra. Az elmúlt héten különben a következőkben alakultak a lisztárak: 30-70-es beosztású 5.80, 50-50-es 6.10, továbbá a nullás liszt 6.80, a 2-es 6.20, a 4-es 5.40, a 5-ös 3.50, valamint a takarmányliszt 2.50 és a korpa 2.10 lej száknál.

Buzapiac: Miután az országban nincs bevezetve a határidő piac, az egész üzleti élet apró-cseprő aktuális ügyletekre szorítkozik. A bánáti piac mostanában különben sem játszik olyan nagy szerepet a piacon, mivel a dusabb sikértartalmu regáti buza mindenütt felveszi az ittenivel a versenyt. Ez a konkurrenciát különösen Erdélyben és Beszarábiában tünik fel, ahová a Bánát most semmilyen nagyszabású üzlettel nem gravitálhat. A buzaárak alakulását itt adjuk: 77-es 260, 78-as 280, 79-es 290, a 80-as (obessenyői) 320-330 lej. A külföldi tőzsdéken is csökkent a buza ára. A határidőpiac is felette gyenge a pesti és a csikágói piacokon. A budapesti árak szerint a márciusi búzát 14.67, a májusit 15.08 pengővel jegyzik. Csikágóban a márciusi buza 80.50, a májusit 81.70, valamint a júliusi 67.00 cent.

A többi gobanafélében az ótengeri 240, az újtengeri 210-215, illetőleg a krajovai újtengeri 190 lej. A zab: bánáti 280-290, a regáti 230-240 lej. Az árpa az utóbbi napokban emelkedő tendenciát mutat. Vagononként 2-3 ezer áremelést könyvelnek el. A takarmány árpa: 230, a bánáti, illetőleg a barcassági sörárpa 305, 390 lej. A lencse 5, valamint a bab 6.50 lej. A rozst nem jegyzik a bánáti piacon.

Színház-Mozi

A Román Opera műsora

Szerda, január 14: Hoffmann meséi.
Péntek, január 16: Mignon.
Vasárnap, január 18: (délután). Hansel és Gretel (Jancsi és Juliska).
Hétfő, január 19: Gianni Schicchi és Doralice.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Töltőtoll. A modern magyar színház irodalomnak alig van tehetségesebb képviselője, mint Fodor László. Bravuros technikai készség, a vigjátéki helyzetek tökéletes kiaknázása, a hatások mesterei fokozása, a bő komikai véna jellemzi Fodor László minden darabját. Fodor László neve olyan márka, amely a világ minden színházán elsődrendű

fémjelzést jelent. Új darabja, a Töltőtoll, méltó párja a Templom egerének, amelyet például Bukarestben 120 zsuffolt ház kacagott végig. A Töltőtollat nálunk Forgács Sándor rendezte, a főszerepek Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Bárdi Teréz, Forgács Sándor, Balázs Samu, Nyerges Ferenc, Fülöp Sándor, Révész Lajos stb. adják. Most szerdán lesz a Töltőtoll premiérje, amely bizonyára hatalmas sikert fog hozni nálunk is a Fodor-ujdoságnak.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Kedd: Tanase román revütársulata.
Szerda: Töltőtoll. (Fodor László nagy-sikerű új vigjátéka. Először. 21. Pre miérbérlét. Ssz. 141.)
Csütörtök: Töltőtoll. (Ujdonság, másod-szor. 25. B. bérlét. Ssz. 142.)
Péntek: Alvinci huszárok. (Nagyon ol-
eső mozihelyárrakkal. Ssz. 143.)
Szombat d. u. 3: Drótostót. (Ifjusági előadás, nagyon olcsó helyárrakkal. Bevezeti: Tárca Bertalan tanár. Ssz. 144.)

Szombat este fél 9: Ártatlan Zsuzsi. (Operettrepriz új szereposztásban, új betanulásban. 27. A. bérlét. Ssz. 145.)

Vasárnap d. u. 3: Iglói diákok. (Új betanulásban, nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Ssz. 146.)

Vasárnap d. u. 6: Viktória. (Mérsékelt helyárrakkal. Ssz. 147.)

Vasárnap este 9: Frasquita. (Operettrepriz új betanulásban. Rendes helyárrakkal. 26. B. bérlét. Ssz. 148.)

Hétfő fél 9: Marica grófnő. (Operettre-
rip, nagyon olcsó mozihelyárrakkal.)

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZPEUROPAI

Kedd, január 13.

Bukarest. 12: Gramofon. 16: Könnyű zene. 18: Rádiógyetem. 19: Grammo-fon. 20: Rádiózenekar. 20.45: Ének. — 21.15: Rádiózenekar folytatása. Hírek.

Budapest. 9.15: Az Országos Postás-zenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangver-seny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: A „Tündérvásár” meseórája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 5: Magyar Imre novellái: 1. Két Miatyánk 2. Erzsike ruhaversenyt rendez. — 5.25: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 6.20: Francia nyelvokta-tás. 6.45: Helyszíni közvetítés az Opera-ház színpadáról. Közreműködik Márkus László, a m. kir. Operaház főrendezője, Tolnay Pál, a m. kir. Operaház műszaki főfelügyelője és Gyarmathy Sándor. — 7.30: Magyar operettrezletek. 9: A drezdai vonósnyégy hangversenye. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Szabó Gy László jazz-zenekarának hangversenye. Vig Miklós közre-működésével. 10.45: Margarete Bach né-metnyelvű előadói estje.

Bécs. 19.30: Az Operaház előadása. — Offenbach: Hoffmann meséi. Utána ze-nekar. Schubert: Rosamunda nyitány. Strauss: Delirium keringő. Gounod: Faust ábránd. Ketelbey: Perzsa vásár. Lindemann: Volga dallamok. Offen-bach: Orfeusz az alvilágban, Komzák: Raneni kislányok, Seidel: Befejező in-duló.

Berlin. 21.10: Strawinsky: Történet a katonáról.
Köln. 19.45: Operazene. Goldmark, He-
rod, D'Albert, Meyerbeer, Moszkovsz-
kij, Lortzing, Puccini, Wagner, Strauss műveiből.
Königsberg. 20: Leoncavallo: Bajaz-zók c. operája.
Lipsee. 21.15: Hangv.
Varsó, Kattowitz, Poznan. 19.30: Bi-
zet: Carmen c. operája.
Milánó. 21: Operaközv.
Róma. 20.40: Hangverseny.
Prága. 20.30: Cselló. 21: Orosz óra.
Balajkaze.

Pozsony. 10.20: Szórakoztató zene.
Ostrava. 18.55: Smetana operái.
Osló. 20.30: Zenekari hangv.
Brünn. 20.40: Gitárművek.
Belgrád. 20: Zongorahangv.
London. 21.35: Katonazene.

Szerda, január 14.

Bukarest. 12: Gramofon. 16: Zene-
kar. 18: Rádiógyetem. 19: Gramofon.
19.30: Francia lecke. 20: Svájci est. —
20.30: Svájci est. 20.45: Dalok. — 21.15:
Hegedű. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hi-
rek. 12: Déli harangszó az Egyetemi
templomból, időjárásjelentés. 12.05: A
rádió házikvartettjének hangversenye.
12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, idő-
járásjelentés. 2.45: Hírek. 3.30: Morse-
tanfolyam. 4: Stumpf Károlyné előadá-
sa. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelen-
tés, hírek. 5: A m. kir. Mária Terézia
1. honvédelgyalozred zenekarának hang-
versenye. 6.15: Gergelyffy Gábor dr. no-
vellái: 1. Katóka. 2. A szakáll. 6.50:
Olasz nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Ope-
raház előadásának ismertetése és az elő-
adás szírlapjának felolvasása. 7.30: A
m. kir. Operaház előadásának közveti-
tése. Lehár: A mosoly országa. Utána:
Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
Majd: Pertis Jenő és cigányzenekará-
nak hangversenye.

Bécs. 20: A Muskásdalegyet hangv.
21.55: Jazz.
Berlin. 22.30: Tánzene.

Breslau. 23.10: Kabaré.
Frankfurt. 21.30: Gramofon.
Hamburg. 20: Puccini: A nyugat
leánya.

Köln. 21: Szimfónikus zenekar. Wag-
ner, Liszt, Struss műveiből.
Lipsee. 19.30: Rádiózenekar. 21.20:
Szimfónikus zenekar.

Varsó. 17.45: Hangv.
Poznan. 21.30: Ariák és dalok.
Milánó. 20.45: Hangv. és kamarazene.
22: Operettrezletek.

Róma. 21: Operaközv.
Prága. 20.30: Dalok.
Pozsony. 18: Hangv.
Osló. 20: Svájci est.
Ljubljana. 20: Romantikus hangv.
Belgrád. 22.50: Gramofon.

Apro hirdetések

Mindennap frissen fejt kóser tehen és bivalyfej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignácné vegetárius éttermében, Reg. Ferdinand 10. szám.

Előrangú ort. kóser házikoszt kapható háznál és kihordásra is. Brassai u. 10. udvar.

Teljes különbejáratl szép uccai, egészséges butorozott szoba fürdőszoba, használatl is kiadó. Str. Gen. Berthe-
lot (Eötvös u.) 25.

Zongorórát adok jó módszerrel jutá-
nyosan, gyakorlással is. Cim a kiadóban

Három drb. 2-4 köbmétertartalmu láda 24 mm-es deszkából, jó állapotban, nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Gyönyörű 1 vagy 2 egymásbanyiló butorozott szoba, fürdőszoba, esetleg konyahasználatl, 1-ré kiadó. Elisabeta 8., földszint.

Házassulandók figyelmébe! Üzlettel, 300 ezer lej betétl rendelkező, gyermekekten nő férjhez menne 45-50 éves zsidó kereskedőhöz. Csak teljes című leveleket „300 ezer” jelígre a kiadó hivatal továbbít.

Clujon eladó ház, vasutass negyedben, fűszer és iatlmézzel, fiatal házaspárnak igen konveniábilis jövőt tud biztosítani. Megkereséseket Róth Mór Café Metropol Cluj.

Lehrling der rumänischen Sprache mächtig für Samstag gespeerten nischen Waarenhandlung mit kost u. quartier gesucht. Heinrich Ehrenwald Sámabata de jos, jud. Fágáras.

35-ös szívgázmotor üzemelővítés vé-
gett nagyon olcsón eladó. Megtekint-
hető územben Kohl Hermann Reteag
judesSomes.

Nagy uccai üzlethelyiség, mely ipari
üzem céljaira is alkalmas, azonnal-
kiadó. Nationala Biztosító Cluj, Regina
Maria 6.

Táncpartnertót keresek, kinek mo-
dain és a színház táncra hajlama van.
Gyakorlattel bíró előnyben. Lehetőse-
fényképpel ellátott levelet „Táncospár-
jelígre a kiadóba kérek.

שׁוֹבֵי בֵּית טוֹב וּבֵעַל קוֹרָא וּמוֹהַל אֹמֵן וְרוּגֵל
יָהוּה אֱלֹהֵי אִשְׁתִּי מְשַׁחֵי תְעוּדוֹת פִּין מְעוּרְעוּר
: אֲדָרְעֶסְעָא פִּין אֲדָרְעֶסְעָא
Josif Szabó, Sighet-M., Str. Avram
Jancu 2.

A cionista irodalom standard műve

BÖHM ADOLF: A cionista mozgalom

Kivonat a tartalomból:
Az emancipáció és következményei
A cionizmus és a modern zsidóság
A cionizmus előfutárai a 20. században

Achad Haam
Herzl Tivadar fellépése
Eredmények és csatlósások
Az intézmények megteremtése
Herzl öröksége
Herzl egyénisége
stb., stb.

Ára: 120 lej
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

XIV. ÉV
Cluj-K
janu
5691

Az Uj Kelet
és bánság
Cikkeink
forrás me
Kéziratoka
megérzésü

K
a pa

A két legelt
a Dimineata
már napok óta
folyik. A vita
ságoknak a v
felfedezési ke
ket a leleplez
sót egyenesé
tartja. Az Uni
a demokrata l
mineata egy
készülődési ös
tak, tehát az
jogrend szem
sak és veszély
szemben egy v
követett el k
el is követett,
jóval előlta
kellett volna
egy most má
autoritása ahl
tet megrendszá

Nem akarun
érvelésében f
dások analizis
megállapíthat
nyainkra oly s
hogy akadh
mely a vasgár
vegye. Adott e
bítja az is, ho
kesztője ugyan
aki a legutóbbi
igazságglyi tá
ur a romániai
gosság volt leg
tartója azon a
a letartoztat
vettek el „kom

Hogy mi kor
denesetre gusz
rek, akik ha
egy vasgárdas
tonailag van
berendezett l
delkezik, fölött
nak olyanok
néven veszik,
zavargásokat
fel, az állam
forma megdör
löletre uszit,
ez izlés dolga.
ter például a v
ság itt is, ott is
nagyobb erőfe
etikai, politika
„komolyabb”
„És nem azért,
nak tartaná a

Vannak azon
nyei is. Igen
körülrít és k
A román corp
jogelvek alapj
kódexben péld
kriminológiai
a Bün ellen es
sok hosszú sor
ság itt is, ott is
paragrafusok
lennek látszó
szabadság ár
nyászkodik me
sokban, a Köz
előtt.

A paragrafu
az, hogy kate
félreértést nem
a bünceslekmé
kérlehetetlens
álladéknak me
Stelian Pope
nak azt a luxu
ni izlését veg
akciók elbírálá
azonban távol
sak és hajléko
agyvelő. Ha po